

DARBA PĀRSKATS

LIEPĀJAS REĢIONA 8 NOVADU BIBLIOTĒKĀS

2016. GADĀ

Aizputes, Durbes, Grobiņas,
Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas un
Vaiņodes novada bibliotēkās

Pārskatu sagatavoja:

Liepājas Centrālās zinātniskās bibliotēkas

Bibliotēku dienesta vadītāja

Kristīne Stulģe

Saturs

1. Liepājas reģiona astoņu novadu bibliotēku darbības vispārīgs raksturojums	3
2. Finansiālais nodrošinājums	5
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	6
4. Personāls.....	10
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	12
6. Krājums	19
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem.....	24
8. Novadpētniecība.....	30
9. Projekti	34
10. Publicitāte	35
11. Sadarbības tīkla raksturojums	37
12. Metodiskais un konsultatīvais darbs	39

1. Liepājas reģiona astoņu novadu bibliotēku darbības vispārīgs raksturojums

Īss situācijas raksturojums

Liepājas novadu bibliotēku pārskats par 2016. gadu ir sagatavots, pamatojoties uz Bibliotēku likumu un atbilstoši Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centra norādījumiem. Pārskata mērķis ir informēt sabiedrību par Liepājas astoņu novadu **37** mazpilsētu un pagasta bibliotēku darbību 2016. gadā.

Liepājas reģionā (bij. Liepājas rajons) ietilpst – Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas un Vaiņodes novads.

Liepājas Centrālās zinātniskās bibliotēkas (turpmāk: LCZB) metodiskajā pakļautībā atrodas arī novadu skolu bibliotēkas – Liepājas reģionā atrodas **24** vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu bibliotēkas (no 24 novadu izglītības iestāžu bibliotēkām 6 izglītības iestāžu bibliotēkas strādā automatizēti bibliotēku informācijas sistēmā ALISE).

Katru gadu LCZB noslēdz divpusēju sadarbības līgumu ar **8 novadu pašvaldībām** par LCZB kā reģiona galvenās bibliotēkas funkciju veikšanu un finansēšanu metodiskajā pakļautībā esošajām novadu bibliotēkām. Astoņu novadu **37** bibliotēkas un **2** bibliotēku ārējās apkalpošanas punkti strādā ciešā sasaistē ar Liepājas Centrālo zinātnisko bibliotēku, saņemot metodisko pakalpojumu piedāvājumu.

Joprojām Latvijā un tās reģionos turpina samazināties iedzīvotāju skaits, kas ietekmē mazpilsētu un pagastu bibliotēku darbību. Bibliotekāri spiesti strādāt finansiāli grūtos apstākļos, saglabājot esošo finansējuma līmeni bibliotēkas pamatdarbības nodrošināšanai.

Saskaņā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Iedzīvotāju reģistru, Liepājas reģiona astoņu novados uz 2017. gada 1. janvāri reģistrēti **38112** iedzīvotāji (uz 2016. gada 1. janvāri – 38741 iedzīvotāji).

Iedzīvotāju skaita sadalījums un lietotāju procentuālais sadalījums no iedzīvotāju skaita atspoguļots tabulā (skatīt tabulu nr. 1).

Tabula Nr. 1

Novads	Iedzīvotāju skaits	Lietotāji % no iedzīvotāju skaita
Aizputes novads	9194	24 % (2187 lietot.)
Durbes novads	2963	42 % (1251 lietot.)
Grobiņas novads	9382	24 % (2234 lietot.)
Nīcas novads	3481	23 % (789 lietot.)
Pāvilostas novads	2891	38 % (1102 lietot.)
Priekules novads	5782	34 % (1938 lietot.)
Rucavas novads	1797	39 % (704 lietot.)
Vaiņodes novads	2622	21 % (540 lietot.)

Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā

Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā nav notikušas. Visos astoņos novados – mazpilsētās un pagastu centros, darbojas visas pašvaldību publiskās bibliotēkas.

Priekules novadā 3 izglītības iestāžu bibliotēkas reorganizētas un pievienotas pagastu bibliotēkām – Bunkas pagasta Krotas bibliotēkai, Virgas pagasta Virgas bibliotēkai un Gramzdas pagasta bibliotēkai.

Bibliotēku akreditācija

2016. gada maijā uz nākamo atskaites periodu akreditēta Priekules novada Virgas pagasta Virgas bibliotēka – bibliotēkai tika piešķirts vietējās nozīmes bibliotēkas statuss (akreditācijas apliecības Nr. 632A). Bibliotēka tika sakārtota akreditācijas prasībām, jo nomainījās bibliotēkas vadītāja. Pēc pārrunām ar novada pašvaldību tika pieņemta darbā cita bibliotēkas vadītāja. Bibliotēka sakārtota pēc bibliotēkas normatīvu prasībām. Bibliotēkai izstrādāts vidējā termiņa attīstības plāns un krājuma attīstības politika. Virgas bibliotēkā nomainīti vecie grāmatu plaukti un izstāžu stendi, ierīkots nepieciešamais apgaismojums (ierīkotas 10 dienas gaismas lampas) un grīdas segums, 2016. gadā bērniem izveidots stūrītis ar divvietīgu lasītāju galdu, 2 krēsliem ar regulējamu augstumu un bērnu grāmatu plaukts. Literatūras krājums bērniem un jauniešiem tiek pamazām atjaunots un regulāri papildināts ar bērnu un jauniešu auditorijai piemērotu literatūru.

Virgas bibliotēkas un ārējā apkalpošanas punkta darba laiks piemērots iedzīvotāju prasībām – 24 stundas nedēļā iedzīvotāji tiek apkalpoti Virgas bibliotēkā, savukārt 16 stundas Virgas bibliotēkas ārējā apkalpošanas punktā Paplakā. Līdz ar to darbiniece tiek nodrošināta ar pilnas slodzes darbu. Virga un Paplaka ir Virgas pagasta

centri, kuros atrodas skola, bibliotēka, tradīciju nams, veselības aprūpes centrs (ambulance), pagasta pārvalde, dzīvojamās mājas un ražošanas uzņēmums.

2. Finansiālais nodrošinājums

Liepājas astoņu novadu 37 bibliotēkās 2016. gada pašvaldības finansējums saglabāts 2015. gada līmenī. Izņēmums ir Grobiņas novada pašvaldība, kura savām bibliotēkām samazinājusi bibliotēku finansējumu par 434 265 euro. Pārējām novadu bibliotēku finansējums pat nedaudz palielināts. Finansējuma sadalījumu pa novadiem skatīt tabulā: iekavās norādīts bibliotēku skaits katrā novadā.

Finansējums sadalījums par novadiem:

Novads	2016	2015	% salīdzinot ar iepriekš. gadu
Aizputes novads (6)	141024	134626	+5%
Durbes novads (5)	61019	63489	-4%
Grobiņas novads (5)	138928	573182	-76%
Nīcas novads (2)	35779	33245	+8%
Pāvilostas novads (7)	92101	92860	-1%
Priekules novads (8)	145162	127665	+14%
Rucavas novads (2)	31040	26705	+16%
Vaiņodes novads (2)	38459	33988	+13%
Kopā reģionā (37)	685528	1087775	-37%

Tabula "Bibliotēkas finansiālais nodrošinājums"

	2014	2015	2016
Kopā (EUR)	665 694	1087608	686764
Pašvaldības finansējums	664 766	1085760	683512
Citi ieņēmumi:	928	2082	3262
<i>t. sk. maksas pakalpojumi</i>	928	1252	2223
<i>t. sk. ziedojumi un dāvinājumi</i>	0	830	589
<i>t. sk. VKKF finansējums</i>	0	0	450
<i>t. sk. citi piešķirumi</i>	0	0	0

Tabula "Bibliotēkas izdevumi"

	2014	2015	2016
Izdevumi kopā (EUR)	665 694	1087155	686 764
Darbinieku atalgojums (bruto)	310 661	328 045	340 499
Krājuma komplektēšana	84 463	90 860	93 335

Galvenais finansējuma avots bibliotēkām – pašvaldību budžets, kurā tiek plānoti izdevumi bibliotēkas pamatfunkciju nodrošināšanai.

Finansējums nodrošina bibliotēku pamatfunkciju veikšanu. Pašvaldības atbalsta bibliotēku organizētos pasākumus, grāmatu iegādi, periodisko izdevumu pasūtīšanu, informācijas tehnoloģiju uzturēšanu, datortehnikas iegādi. Tiek segti visi saimnieciskie un kancelejas izdevumi un, ja nepieciešams, arī transports.

Izvērtējot novadu bibliotēku prioritātes, svarīgi ir nodrošināt iedzīvotājus ar kvalitatīvu krājumu – ar jaunākajiem un lasītāju pieprasītākajiem izdevumiem, presi), satikšanās vietu vietējiem iedzīvotājiem un bezmaksas interneta pieejas punktu.

Ieņēmumi bibliotēkām par maksas pakalpojumiem ir salīdzinoši nelieli, jo vairākās pašvaldībās tiek nodrošināta iespēja bez maksas izmantot kopēšanas un izdrukas pakalpojumu. Piemēram, Kalvenes pagasta bibliotēkā datorpakalpojumi (kopēšana, izdruka) ir bez maksas. Ja lietotājs vēlas printēt vai kopēt vairāk nekā 6 lpp., tad par pakalpojumu jāmaksā pagasta pārvaldē, kas ir atrunāts bibliotēkas lietošanas noteikumos, jo bibliotēka atrodas vienā ēkā ar pagasta pārvaldi.

Ministru kabineta noteikumi paredz, ka līdzekļi grāmatu un periodisko izdevumu iegādei bibliotēkā ir jābūt ne mazāk kā **0,43 EUR** uz vienu iedzīvotāju. Visos novados finansējums pārsniedz MK noteikumos paredzēto summu.

Papildus piesaistītie līdzekļi, piedaloties dažādos projektu konkursos:

Valsts Kultūrkapitāla fonda (VKKF) projektu konkursa 2. kārtā apstiprinātajā kultūras konkursā “Augstvērtīga latviešu oriģinālliteratūra bibliotēkās” augstvērtīgus un ekspertu novērtētus izdevumus saņēma ne tikai LCZB, bet arī Liepājas reģiona astoņu novadu bibliotēkas. Kopējais saņemto izdevumu skaits novadu bibliotēkās – 305 izdevumi par summu **3017,00 €**.

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

Pašvaldības finansējums neveicina bibliotēku attīstību – jaunu ēku būvniecība rada papildus izmaksas pašvaldībai ilgtermiņā. Novadu bibliotēku vadītāji, iespēju robežās, cenšas panākt bibliotēku telpu iekšējās apdares labu tehnisko stāvokli. Bibliotēkas tiek uzturētas labā tehniskā kārtībā, veicot vienkāršotos remontdarbus vai veicot tikai akūti nepieciešamo. Pašvaldības *izlīdzas*, veicot vienkāršotos remontdarbus vai veicot tikai akūti nepieciešamo. Bibliotēku ēkas tiek uzturētas kārtībā saskaņā ar Latvijas būvnormatīvu prasībām.

Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi:

Telpu pārbūve novadu bibliotēkās 2016. gada pārskata periodā nav veikti, jo ne visās bibliotēkās tika atbalstīti iesniegtie budžeta papildinājumi par telpu kosmētisko remontu, bibliotēkas rekonstrukciju vai novada pašvaldības nebija apstiprinājušas finanšu līdzekļus bibliotēku remontdarbiem – bibliotēkas vai atsevišķu telpu rekonstrukcijai.

Veiktie remontdarbi:

- Virgas pagasta Purmsātu bibliotēkā veikts kosmētiskais remonts bibliotēkas datortelpā un grāmatu krātuvē. Kurtuve no bibliotēkas iekštelpas pārvietota uz atsevišķu telpu ārpusē, lai bibliotēkas apmeklētājiem būtu netraucēta piekļuve bibliotēkas telpām.

- Aizputes pilsētas bibliotēkas lasītavā nomainīti 5 plaukti, pielāgojot paplašinātām novadpētniecības izstādēm. Veikts remonts bibliotēkas kāpņu telpā.

Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām:

- likvidējot Priekules novada Kalētu pamatskolas bibliotēku, paplašinātas Kalētu pagasta bibliotēkas telpas, pievienojot telpu skolas krājuma novietošanai. Bibliotēkai tika pievienota jauna telpa bibliotēkas pasākumu organizēšanai. Telpā jāveic kosmētiskais remonts.

- veikti Priekules novada Bunkas pagasta Tadaiku ciema bibliotēkas ēkas jumta remontdarbi. Bibliotēka atrodas daudzstāvu mājas pirmajā stāvā, kas celta 1975. gadā, līdz ar to bija nepieciešams nomainīt veco jumtu. No pašvaldības līdzekļiem iztērēti 5709 euro. Pārējie līdzekļi bija jāsedz blakus dzīvokļos esošajiem iedzīvotājiem.

Plānotie remontdarbi 2017. gadā:

2017. gadā Rucavas novada Rucavas pagasta bibliotēkā un Aizputes novada Lažas pagasta Apriķu bibliotēkā paredzēts veikt vienkāršoto kosmētisko remontu.

Iekārtas, aprīkojums: novadu bibliotēku iekārtu un aprīkojums ir pietiekams. Katrā bibliotēkā lietotājiem pieejami no 3 līdz 9 datoriem, ir pieejami gan melnbaltās, gan krāsainās drukas iekārtas. Bibliotēku iekārtas (multifunkcionālās iekārtas, printeri un kopēšanas iekārtas) ir pieejamas lietotājiem, bet arī darbiniekiem. Iekārtas un aprīkojums darbiniekiem atsevišķi nav iedalīts. Tabulā “Bibliotēkas iekārtas un aprīkojums” atspoguļots astoņu novadu 37 bibliotēku aprīkojums:

Tabula "Bibliotēkas iekārtas un aprīkojums"

	Darbiniekiem (skaits)	Lietotājiem (skaits)	Vērtējums (teicams/labs/ apmierinošs/ neapmierinošs)	Piezīmes
Datori	56	234	Labs	3 Tēva dēla datori tika nomainīti pret jauniem
Plānie klienti	0	0	-	
Multifunkcionālās iekārtas		55	Labs	
Printeri		35	Labs	
Kopēšanas iekārtas		13	Labs	
Skeneri		9	Labs	
Citas iekārtas		1	Labs	projektors - Vecpils pag. bibliotēkā

Novadu bibliotēkās fiziski nokalpojuši savulaik projektā "Trešais Tēva dēls" saņemtie datori, jo pagājuši 9 gadi. Nokalpojuši dator tehnika tiek pamazām nomainīta, bet vēl aizvien vairākās bibliotēkās novados lietotājiem pieejami projektos saņemtie Publiskā Interneta pieejas punkta datori (projekti "Trešā Tēva dēls" un "Gaismas tīkls"), kas fiziski ir novecojuši.

Iepriekšējos gados vairākās bibliotēkās: Priekules, Nīcas, Pāvilostas novados novecojusī dator tehnika tika nomainīta pret jaunu – par pašvaldības piešķirto finansējumu. Atsevišķās bibliotēkās 2016. gadā iegādāta jauna dator tehnika par pašvaldības finanšu līdzekļiem, bet tajās bibliotēkās, kurās apmeklētājiem pieejami publiskā interneta pieejas punkta datori, sākot ar 2017. gadu plānots nomainīt pret jauniem datoriem (vidēji gadā tiek iepirkts viens jauns datorkomplekts un/vai biroja tehnikas vienība), kā arī turpināsies publiskā Interneta pieejas punkta datoru nomaiņa par budžetā iedalītiem līdzekļiem.

Grobiņas pilsētas bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļā lietotājiem būtu jānomaina 6 datori, kas tika iegūti 2008. gadā „Publisko bibliotēku attīstības projekta „Trešais tēva dēls” ietvaros, bet Grobiņas novadam trūkst nepieciešamie finanšu līdzekļi jaunu datoru iegādei.

2016. gadā iegādātais aprīkojums novadu bibliotēkās:

- iegādāti 6 datorkomplekti, 1 monitors
  - 1 portatīvais dators,
  - 1 fotoaparāts,
  - 1 skeneris,
  - 1 laminēšanas iekārta.
- Durbes novada Lieģu bibliotēkā 2016. gadā iegādāta un iekārtota novadpētniecības materiālu novietne/plaukts, jo vietas trūkuma dēļ novadpētniecības materiāli bija izvietoti sadrumstaloti un nebija sistematizēti. 2016. gadā ir iegādāts viens jauns dators. 2017. gadā paredzēts iegādāties vēl vienu jaunu datoru un printeri nolietotā vietā.
  - Aizputes novada Aizputes pagasta bibliotēkā par pašvaldības finansējumu iegādāts jauns datorkomplekts.
  - Aizputes novada Kazdangas pagasta bibliotēkā iegādāts jauns datorkomplekts darbiniekam.
  - Aizputes novada Lažas pagasta Apriķu bibliotēkai iegādāts fotoaparāts, lai varētu dokumentēt bibliotēkas pasākumus.
  - Aizputes novada Kalvenes pagasta bibliotēkā iegādāts jauns periodikas plaukts un stūra plauktiņš jaunajām grāmatām bērniem. Lietotāju vajadzībām nomainīts viens nolietots dators pret jaunu.
  - Grobiņas novada Grobiņas pagasta bibliotēkā iegādāts 1 jauns plaukts bērnu literatūras izvietojšanai un 5 krēsli lasītājiem.
  - Grobiņas novada Medzes pagasta bibliotēkā nomainītas žalūzijas visiem logiem. Turpinājās jaunu mēbeļu iegāde: 9 bibliotēkas plaukti, galds lasītājiem, stūra plaukts, darba krēsls un reģistratūra bibliotekārei, jauns monitors darbiniecei.
  - Durbes novada Vecpils bibliotēkā iegādāts dators. Bibliotēkai ir projektoris, kas tiek izmantots dažādos pasākumos.
  - Pāvilostas pilsētas bibliotēkā uzsākta veco plauktu nomaiņa, iegādāti 6 divpusējie plaukti par 900,00 euro un stikla vitrīna mazo izstāžu veidošanai par 387,00 euro.
  - Pāvilostas novada Ziemupes bibliotēkas izstāžu zāle tika aprīkota ar mūsdienīgu izstāžu stiprinājumu iekārtu, iegādāts viens portatīvais dators, ko izmanto, organizējot

bibliotēkas pasākumus. 2017. gadā budžeta ietvaros ir paredzēta viena jauna stacionārā datora iegāde lasītājiem, jo 3 apmeklētāju datori ir neapmierinošā stāvoklī.

- Priekules novada Kalētu pagasta bibliotēkā 2016. gadā iegādāts jauns skeneris.
- Priekules novada Bunkas pagasta bibliotēkā iegādāta laminēšanas iekārta.
- Vaiņodes novada Embūtes pagasta bibliotēkā nomainītas divas durvis. Atjaunots viens grāmatu plaukts. Nomainīts viens datorkomplekts.

Vairākas bibliotēkas plāno iegādāties modernāku izstāžu aprīkojumu gleznu un fotogrāfiju eksponēšanai, jo bibliotēkās arvien vairāk tiek rīkotas izstādes atklāšanas.

Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā –

Novados telpu rekonstrukcija vai pārbūve nav veikta, kur tas ir nepieciešams – Aizputes pilsētas bibliotēkā (nav nodrošināta piekļuve bibliotēkas telpām, kas atrodas 2.stāvā), Rucavas novada Rucavas pagasta bibliotēkā (vismaz 30 gadus nav veikts kosmētiskais remonts un nav racionāli izplānotas bibliotēku telpas, nepieciešama rekonstrukcija), Pāvilostas novada Ziemupes bibliotēkā (šauras bibliotēku telpas jumta stāvā, stāvas kāpnes uz 2.stāvu).

16 bibliotēkās (no 37 novadu bibliotēkām) pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām nav pieejama.

4. Personāls

Personāla maiņa bibliotēkās nenotiek. Jaunie speciālisti novadu bibliotēkās darbu nemeklē, jo neuzskata to par prestižu profesiju ar konkurētspējīgu atalgojumu. Pēdējo trīs gadu laikā personāla maiņa notikusi tikai 2 bibliotēkās – Aizputes novada Cīravas pagasta bibliotēkā un Grobiņas novada Medzes pagasta bibliotēkā.

Darbinieku skaits

Astoņu novadu 37 bibliotēkās strādā **61** darbinieks, no kuriem **54 – bibliotekārie darbinieki**. No 54 bibliotekārajiem darbiniekiem – 30 darbinieki strādā uz pilnu slodzi, 24 darbinieki uz nepilnu slodzi (t. sk. 4 darbinieki – uz 0,5 slodzi, 5 darbinieki – uz 0,7 slodzi, 15 darbinieki – uz citu nepilnu slodzi).

2016. gadā visās novadu bibliotēkās saglabātas visas štata vienības, lai gan bibliotēkās strādā par 2 darbiniekiem mazāk. Darbinieku skaita samazinājums ir mērīgs, jo Priekules novada Virgas pagasta Virgas bibliotēkā (kopā ar ārējo apkalpošanas punktu) un Priekules novada Gramzdas pagasta bibliotēkā (ar bibliotēku ārējo apkalpošanas punktu) strādā pa vienam darbiniekam. Savukārt darbinieces

prombūtnes laikā Priekules novada Virgas pagasta Purmsātu bibliotēkā un Priekules novada Bunkas pagasta bibliotēkā amatu apvienošanas kārtībā strādā viens darbinieks.

Izglītība

No **54 bibliotekāriem** darbiniekiem – **11 darbiniekiem ir bibliotekārā izglītība**, t. sk. ar 1. līmeņa profesionālā augstākā izglītība jeb koledža (3), ar augstāko izglītību līdz 1993. gadam (2), ar profesionālo vidējo izglītību (6); **43 darbiniekiem – izglītība citās jomā**, t. sk. ar maģistra grādu (2), ar bakalaura grādu (11), ar 1.līm. profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību (6), ar augstāko izglītību līdz 1993. gadam (2), ar profesionālo vidējo izglītību (11), no tiem ar vispārējo vidējo izglītību (12).

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Kompetenču attīstības centra programmā “Informācijas un bibliotēku zinību pamati” mācības uzsākusi Durbes novada Lieģu bibliotēkas vadītāja Agita Stase. A. Stasei ir 4 gadu bibliotekārais stāžs. Līdz šim ieguvusi augstāko izglītību citā jomā, tāpēc 2016. gadā uzsāka mācības profesionālās izglītības programmā. 2017. gada februārī Agita Stase izies praksi Liepājas Centrālajā zinātniskajā bibliotēkā. Durbes novada pašvaldība pēc pārrunām ar Lieģu bibliotēkas vadītāju un darbinieces rakstisku iesniegumu, sedz mācību izmaksas.

Apbalvojumi un pateicības

2016. gadā novadu pašvaldības un to iedzīvotāji izteikuši pateicību vairāku novadu bibliotēku darbiniekiem:

- Balvai “Pagasta bibliotekārs – gaismas nesējs 2016” no Kurzemes reģiona tika nominēta arī Priekules pilsētas bibliotēkas vadītāja Zenta Svāra, taču balvu nesaņēma.

- Pāvilostas novadā: Pateicības raksts Pāvilostas pilsētas bibliotēkas vadītājai Mairitai Vītolai par augsti profesionāli veiktu darbu un radošumu, organizējot Novadu 15. Grāmatu svētkus; Pāvilostas novada Vērgales bibliotēkas vadītājai Benitai Baltrunei – par 15. grāmatu svētku organizēšanu; nominācijā “Cilvēks cilvēkam” – Ziemupes bibliotēkas bibliotekārei Skaidrītei Blūmai un Saraiķu bibliotēkas vadītājai Ingūnai Kopštālei. Pāvilostas novada Rīvas bibliotēkas vadītājai Vizmai Inārai Ansonai – Pāvilostas domes pateicības raksts par ilggadēju un pašai dziedātāju darbu.

- Rucavas novadā: apbalvojumu “Gada dunicnieks” saņēma Dunikas pagasta Sikšņu bibliotēkas vadītāja Rasma Juzupa.

- Aizputes novadā: Apriķu bibliotēkas vadītāja saņēma Goda rakstu par aktīvu un radošu darbu sabiedrības labā Lažas pagastā.

- Priekules novadā: pašvaldības Atzinības rakstu saņēma Priekules pilsētas bibliotēkas bibliotekāre Maija Grantiņa.

Finansējums personāla attīstībai

Katra novada bibliotēka iesniedz sava novada pašvaldībai budžeta plānu, kurā paredz izdevumus darbinieku profesionālajai pilnveidei – LCZB vai citu iestāžu rīkoto profesionālās pilnveides pasākumu apmeklēšanai, 2 dienu pieredzes apmaiņas braucienam uz kādu no Latvijas bibliotēkām un personības izaugsmes pasākumu apmeklēšanai.

Katra bibliotēka kalendārajā gadā paredz aptuvenu summu (no 30–100 eiro apmērā gadā) profesionālai pilnveidei:

- ceļa izdevumiem / mācību maksai semināriem, kas notiek LCZB vai Rīgā, Latvijas Nacionālajā bibliotēkā;
- transporta, nakšņošanas un ēdināšanas izdevumiem – 2 dienu pieredzes apmaiņas braucienam, ko organizē LCZB. Piemēram, 2016. gadā Grobiņas pilsētas bibliotēka komandējumiem un dienesta braucieniem, kā arī izdevumiem par mācību pakalpojumiem izlietojusi 140 EUR.

Bibliotekāru kvalifikācijas paaugstināšana, diemžēl, nav visu pašvaldību prioritāte, jo finanšu līdzekļi nepietiek, lai visiem darbiniekiem atbalstītu profesionālās izglītības iegūšanas izmaksas. Gadā nodrošinot vismaz 6 profesionālās pilnveides seminārus, kvalifikācijas paaugstināšanu bibliotekāriem nodrošina Liepājas Centrālā zinātniskā bibliotēka, kura organizē profesionālās pilnveides seminārus un kursus bez mācību maksas.

Problēmas un to risinājumi personāla jomā

Novadu bibliotēkās nenotiek paaudžu maiņa, līdz ar to netiek piesaistīti jauni bibliotēku speciālisti. Jaunajiem speciālistiem nav motivācija pieteikties darbā strādāt mazā pagasta vai ciema bibliotēkā, jo pašvaldība nevar piedāvāt konkurētspējīgu atalgojumu un sociālās garantijas jauniem cilvēkiem.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

Novados samazinās iedzīvotāju skaits, līdz ar to bibliotēkās reģistrēto lietotāju skaits, apmeklējums un izsniegums.

Skaita samazinājumam ir vairāki iemesli: iedzīvotāji, kuri deklarējušies pagastā, bet strādā pilsētās, tāpēc mājās atgriežas tikai pārnakšnot. Notiek iekšējā migrācija –

dzīvojot tālāk no centra, bibliotēku apmeklējumi ir retāki. Joprojām notiek izceļošana uz ārzemēm labas dzīves meklējumos. Samazinās datorlietotāju skaits, līdz ar to fiziskais apmeklējums, jo vairumam jaunās tehnoloģijas ir pieejamas pašiem un bibliotēkā atnāk nokārtot neskaidros jautājumus vai izdrukāt. Pasākumu piedāvājums bibliotēkā saliedē vietējās kopienas iedzīvotājus, kuri uz pilsētu bieži nevar aizbraukt.

Bibliotēka sniedz maksas pakalpojumus (kopēšana, izdrukas, skenēšana un e-pasta nosūtīšana) arī **neregistrētiem** bibliotēkas apmeklētājiem, bet ne visās bibliotēkās visi apmeklētāji tiek uzskaitīti.

Tabula "Bibliotēkas pamatrādītāji"
(pavisam 37 novadu bibliotēkas 8 novados)

	2014	2015	2016	% salīdzinot ar iep. gadu
Lietotāju skaits	11242	11091	10745	-1% ; -3%
<i>t. sk. bērni</i>	3953	3753	3958	-5% ; +5%
Fiziskais apmeklējums	208596	192383	176030	-8% ; -9%
<i>t. sk. bērni</i>	81070	73093	69491	-10% ; -5%
Virtuālais apmeklējums	14092	33574	4676	+138% ; -86%
Sociālo tīklu apmeklējums (skatījumi)	0	0	95816	0 %
Izsniegums kopā	328467	310321	294985	-6% ; -5%
<i>t. sk. grāmatas</i>	177480	177170	173821	-0,2% ; -2%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	150804	132801	118059	-12% ; -11%
<i>t. sk. bērniem</i>	46453	51103	45683	+10% ; -10%
Lietotāji % no iedz. skaita apkalpes zonā	28%	29 %	28 %	+4 % ; -4 %
Iedzīvotāju skaits	40118	38741	38112	-3% ; -2 %

Piezīme: Par virtuālo un sociālo tīklu apmeklējumu: 2014. un 2015. gadā statistikā tika uzskaitīts tikai virtuālais apmeklējums, tāpēc 2014. un 2015. gadā virtuālais un sociālo tīklu skatījums tika saskaitīts kopā.

Pakalpojumu attīstība, jauninājumi

Pieprasījums pēc interneta pakalpojumiem un datoriem samazinās, jo daudziem mājās ir pieejams dators ar interneta pieslēgumu. Taču bezvadu internets joprojām ir pieprasīts pakalpojums tiem iedzīvotājiem, kuri regulāri bibliotēku neapmeklē un tūristiem, kuri vasarā atbrauc atpūsties pie jūras (Pāvilosta, Ziemeupe, Nīcas novads).

SBA pakalpojuma iespējas Alisē – kopš pieejams SBA modulis, 2016. gadā uzsākta grāmatu apmaiņa ALISĒ. SBA moduli aktīvi izmanto tikai **8** novada bibliotēkas – Aizputes pilsētas, Grobiņas pilsētas, Pāvilostas pilsētas, Priekules pilsētas, Otaņķu pagasta, Rucavas pagasta, Vaiņodes pagasta, Krotas bibliotēkas.

Visvairāk grāmatas saviem lasītājiem, izmantojot SBA, izsniedza Grobiņas pilsētas bibliotēka (2016. gadā – 81 eks.). Izmantojot SBA moduli, LCZB novada bibliotēkām izsniegusi 99 eksemplārus, Pārējās bibliotēkas aktīvi ALISES SBA moduli pagaidām neizmanto, bet pieprasa grāmatas pēc ierastās sistēmas, zvanot un bibliotēku.

Pakalpojumu attīstība

Jaunu pakalpojumu ieviešanā liela nozīme ir iedzīvotāju pieprasījumam pēc tiem, kā arī pašvaldības atbalsts. Pagastu un novadu centru bibliotēkās jaunu pakalpojumu ieviešana notiek pēc idejas – pieprasījums rada piedāvājumu.

Aizputes pilsētas bibliotēkā uzsākta izdevumu pasūtīšana, izmantojot autorizācijas datus no e-kopkataloga <https://liepaja.biblioteka.lv/Alise/lv/home.aspx>.

Grobiņas pagasta bibliotēkas bibliobusā tiek nodrošināti arī papildus pakalpojumi – iespēja samaksāt rēķinus par komunālajiem pakalpojumiem.

Aizputes novada Lažas pagasta Apriķu bibliotēkā ir pieejami pasta pakalpojumi vienu stundu dienā no plkst. 13.00 – 14.00, jo Apriķos nav vairs pasta nodaļa.

No 2016. gada 25. janvāra **Pāvilostas novada Pāvilostas bibliotēkas** jauno grāmatu piedāvājumi un pasākumu afišas tiek ievietotas Facebook.com lapā. Gada laikā sociālo tīklu apmeklējums ir 8478 reizes.

Vairākas novadu bibliotēkas ir pieejamas apmeklētājiem arī **sestdienās**: Durbes novada Dunalkas pagasta bibliotēka un Vecpils pagasta bibliotēka, Pāvilostas novada Sakas novada Ulmales bibliotēka, Aizputes novada Cīravas pagasta un Kazdangas pagasta bibliotēks, bet **svētdienās** – Pāvilostas novada Rīvas bibliotēka.

Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām

Vismaz 20 bibliotēkas nav pieejamas cilvēkiem ar kustību traucējumiem, jo telpas atrodas 2.stāvā. 15 bibliotēkās ir izbūvēta uzbrauktuve, lai tur varētu iekļūt cilvēki ar kustību traucējumiem. Pāvilostas pilsētas bibliotēkā un Nīcas novada Nīcas pagasta bibliotēkā – ēkās apmeklētājiem ir pieejams lifts.

Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām

Bibliotēkas apmeklētāji – pārsvarā tie ir darba meklētāji, mājsaimnieces, seniori un skolēni. Dažādu vecumu iedzīvotājiem tiek rīkoti gan izklaidējoši, gan informatīvi pasākumi, piemēram, tematiskas pēcpusdienas, radošās darbnīcas, koncerti, kā arī pasākumi iedzīvotājiem datorprasmju pilnveidošanā, internetbankas un e-pasta

lietošanā. Bibliotēkai ir iespēja mazturīgiem iedzīvotājiem un pensionāriem uzlabot dzīves kvalitāti – siltās telpās var lasīt jaunāko presi un grāmatas, bez maksas apgūt un izmantot datorus, internetu. Iedzīvotājiem tiek sniegtas konsultācijas, kā sazināties ar pašvaldību un citām institūcijām palīdzības saņemšanai, kā lietot internetbanku, iegādāties biļetes internetā, ietaupot naudas līdzekļus. Apstākļos, kad daudzi paliek bez darba, bezdarbniekiem bibliotēkā pieejamie pakalpojumi var palīdzēt atrast darbu vai apgūt datorprasmes. Bezdarbnieki, pēc nepieciešamības, tiek konsultēti gan tradicionālo, gan elektronisko informācijas resursu izmantošanā. Atpūtas brīžos starp darba meklējumiem bibliotēkā pieejams plašs laikrakstu un žurnālu klāsts, daiļliteratūra, uzziņas materiāli.

Interesantākie pasākumi, kas notikuši 2016. gadā dažādām mērķgrupām:

- Pāvilostas pilsētas bibliotēkā sadarbībā ar dažādām mērķgrupām tiek rīkotas kopīgas rokdarbu izstādes. 2016. gadā organizēts pasākums “Novadu 15. Grāmatu svētki”, radošās darbnīcas “Adventes vainagu gatavošana”, seminārs “Grīņu dabas rezervātam 80”, dažādas mākslas izstādes ar vietējiem talantiem.

- Nīcas novada Nīcas pagasta bibliotēkā – kulinārijas nodarbība ar Veltu Cīpu, seno latviešu recepšu pavārgrāmatas „Kulinārais mantojums. Dienvidkurzeme”; Floristikas nodarbība bibliotēkas lasītājiem.

- Aizputes novada Lažas pagasta Apriķu bibliotēkā izveidots senioru klubiņš. Tikšanās notiek vienu reizi mēnesī. Tēmas – par rokdarbiem, receptēm, tikšanās ar mājražotājiem, rokdarbniecēm, ekskursijas (apmeklēts Rīgas botāniskais dārzs, Gaismas pils, strausu audzētava, peoniju dārzs).

- Priekules novada Bunkas pagasta Tadaikņu ciema bibliotēkā – pasākums “Mednieku dzejas un stāstu diena”.

Uzziņu, informācijas un izglītojošais darbs

Bibliotēka pilda informācijas un mūžizglītības funkciju. Bibliotēkās pieejami datori ar interneta pieslēgumu, tiešsaistes datubāzes. Tiek veiktas apmācības datoru lietošanā un datubāzu izmantošanā.

Bibliotēkās notiek izglītojošais darbs par datubāzu lietošanu (News.lv, Letonika, Periodika.lv). Dažās novadu pilsētu bibliotēkās nav pieprasījums par datora lietošanas apmācību, kā tas bija iepriekš. Tie, kuri ir gribējuši apgūt datoru lietošanu, to jau ir izdarījuši dažādosursos vai tuvīnieku apmācīti, bet tie, kuri to nav darījuši, acīmredzot, nejūt vajadzību.

Lietotāju apmācība

Bibliotekāri paši uz vietas bibliotēkās organizē un vada nodarbības datorprasmju pilnveidē iesācējiem, galvenokārt, senioriem. Aizputes pilsētas bibliotēkā un Durbes novada Vecpils pagasta bibliotēkā nodarbības pasniedz kvalificēti darbinieki (lietpratēji), kuri apguvuši datorprasmes kursus. Pāvilostas pilsētas bibliotēkas darbinieces rīkoja apmācības darbā ar datoru un internetu, Pāvilostas vidusskolas audzēkņiem – apmācību par datubāzēm.

Aizputes pilsētas bibliotēka apmeklētājiem piedāvā:

- Pirmie soļi darbā ar datoru – datora lietošanas un interneta izmantošanas pamati senioriem (bez priekšzināšanām)

- Elektroniskās pastkastītes un sociālo saziņas portālu kontu izveidošana un lietošana

- Informācijas meklēšana datu bāzēs un citos tiešsaistes resursos,

- Darbs ar internetbanku un citiem e – pakalpojumiem

- VID ieņēmuma ikgadēju deklarāciju aizpildīšana, amatpersonu deklarācijas, CSD datu apskates, atļaujas

- Latvenergo līgumu slēgšana, pagarināšana, līguma laušana, pašreģistrācijā.

Svarīgākie ieguvumi no bibliotēkā veiktās IT apmācības ir šo iespēju nodrošināt tiem lietotājiem, kuriem citur tās nav pieejamas, jo darbinieks sniedz gan konsultācijas, gan praktiski palīdz apmeklētājiem šādos jautājumos.

Aizputes pilsētas bibliotēkas sistēmbibliotekārs 2016. gadā sniedz teorētiskās un praktiskās iemaņas darbā ar datoru un internetu vidēji 26 lietotājiem. Mēnesī notika 3-4 nodarbības. 45 nodarbībās lietotāji ieguva vispārīgas pamatiemaņas darbā ar datoru un internetu.

Uzziņas un konsultācijas lietotājiem tika sniegtas par bibliotēkā pieejamiem pakalpojumiem, elektronisko kopkatalogu, abonētajām datubāzēm (Letonika un News.lv) un tiešsaistes datubāzēm (LNB Digitālā bibliotēka), kā arī VID deklarācijas, Kadastrs.lv.

Novadu bibliotēku darbinieki regulāri apmeklē seminārus, ko rīko LCZB elektronisko resursu lietošanā:

2016. gadā LCZB organizētajā informatīvā seminārā bibliotekāri apguva VID Elektroniskās deklarēšanas sistēma un e-pakalpojumus klāstu, un Kadastrs.lv iespējas,

ieguvumi, lietojot pakalpojumus e-vidē. Iegūtās zināšanas tika pielietotas, sniedzot informatīvās uzziņas un konsultācijas bibliotēkas apmeklētājiem.

Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem

Novados, kur bibliotēka atrodas ēkā kopā ar novada pašvaldību vai pagasta pārvaldi, informācija lietotājiem ir pieejama bibliotēkā. Bibliotēkās ārpus pagastu centriem bibliotekāri iespēju robežās sameklē un sniedz informāciju, izmantojot internetā pieejamos e-resursus.

Elektroniskais katalogs kā pakalpojums

Vienotais e-kopkatalogs nodrošina novadu bibliotēku krājuma pieejamību jebkuram iedzīvotājam, kurš apmeklē Liepājas Centrālo zinātnisko bibliotēku (LCZB) vai LCZB metodiskajā pakļautībā esošās novadu bibliotēkas. Vienotais e-kopkataloga pieejamība veicina izdevumu apmaiņu SBA ietvaros, nodrošina izdevumu nedublēšanos viena novada ietvaros, kā arī iespēju pasūtīt vai aizbraukt uz kādu novada bibliotēku pēc nepieciešamā izdevuma.

Liepājas reģiona astoņu novadu 30 bibliotēkās un 6 novada izglītības iestāžu bibliotēkās tiek nodrošināts darbs BIS ALISĒ, savukārt 7 novadu publiskās bibliotēkas katru mēnesi sūta uz e-pastu eksemplāru sarakstus ziņu pievienošanai e-kopkatalogā. Bibliotēku krājuma eksemplārus pievieno LCZB darbinieks.

30 publiskajās novadu bibliotēkās un 6 novada izglītības iestāžu bibliotēkās tiek nodrošināts darbs BIS ALISĒ:

- reģistrēti jaunieguvumi un preses izdevumi, kā arī rekatalogizēti izdevumi,
- automatizēta lietotāju apkalpošana,
- piešķirtie autorizācijas dati, kas nodrošina lietotājam pašam rezervēt vai pagarināt izdevumus un apskatīt izsniegtos izdevumus, izsniegti 303 novadu bibliotēku lietotājiem.

Pagaidām novadu 7 publiskajām bibliotēkās BIS ALISE ieviešana nav paredzēta, jo pašvaldībām tie ir papildus izdevumi par BIS ALISE uzturēšanu, kas jāmaksā katru gadu.

Liepājas Centrālā zinātniskā bibliotēka ir metodiskais atbalsts un koordinators izglītības iestāžu bibliotēkām, kas strādā BIS Skolu Alise. Kopumā astoņu novados atrodas 24 izglītības iestāžu bibliotēkas, bet bibliotekāro darbu BIS ALISE uzsākušas tikai **6** novada izglītības iestādes. **3** skolu bibliotēkas atrodas Grobiņas novadā

(apvienotā Grobiņas ģimnāzijas un Grobiņas sākumskolas bibliotēka, un Kapsēdes pamatskolas bibliotēka), **3** skolu bibliotēkas – Priekules novadā (Virgas, Kalētu pagasta un Gramzdas pagasta pamatskolu bibliotēkas). Izglītības iestāžu bibliotekāres Liepājas Reģiona kopkatalogā reģistrē jaunieguvumus un arī rekatalogizē agrāk iegādātos iespieddarbus.

Uz 1. janvāri 2017. gadu – BIS ALISE reģistrēti:

- Grobiņas ģimnāzijas un Grobiņas sākumskolas bibliotēka – 3608 eksemplāri,
- Grobiņas novada Kapsēdes pamatskolas bibliotēka – 722 eksemplāri.

2016. gadā elektroniski tika uzsākta Priekules novada **3** izglītības iestāžu bibliotēku krājuma pievienošana BIS ALISE. Pievienotais izglītības iestāžu krājuma apjoms uz 1. janvāri 2017:

- Virgas pamatskolas bibliotēkas krājums – 15 % no kopējā skaita,
- Kalētu pamatskolas bibliotēkas krājums – 15 % no kopējā skaita,
- Gramzdas pagasta bibliotēkai – 45% no kopējā krājuma (Gramzdas pagasta bibliotēkas un Gramzdas pamatskolas bibliotēkas krājums kopā).

2016. gada beigās BIS ALISĒ uzsākta 2 novadu bibliotēku ārējo apkalpošanas punktu krājuma pievienošana:

1. Priekules novada Virgas pagasta Virgas bibliotēkas ārējais apkalpošanas punkts Paplakā – pievienots 50% no kopējā bibliotēkas krājuma
2. 2017. gadā uzsākta Gramzdas pagasta bibliotēkas ārējais apkalpošanas punkta krājuma pievienošana BIS ALISE.

Astoņu novadu 37 bibliotēku krājuma lielums BIS ALISE 2017. gada 1. janvārī –

- **186 065** monogrāfisko izdevumu eksemplāri (36 % no kopējā LCZB kopkataloga krājuma eksemplāru skaita)
- **48 124** periodisko izdevumu (žurnālu) eksemplāri (61 % no kopējā LCZB kopkataloga krājuma eksemplāru skaita).

Bibliogrāfiskos aprakstus e-kopkatalogā pievieno LCZB Komplektēšanas un apstrādes nodaļas darbinieki, bet tikai Aizputes pilsētas bibliotēkas un Durbes pilsētas bibliotēkas darbinieki tika apmācīti aprakstu veidošanā un katalogizēšanā.

2016. gadā e-kopkatalogā reģistrēti novadu bibliotēku X eksemplāri.

Lietotājiem ir iespēja sameklēt nepieciešamo izdevumu kopkatalogā un sazinoties ar bibliotekāru, pasūtīt to. Šobrīd tikai

Digitalizācija – digitalizācija novadu bibliotēkās 2016. gadā nav notikusi.

Iekšzemes un starptautiskais SBA

SBA pakalpojums joprojām ir pieprasīts novadu bibliotēkās, jo tiek pieprasīti, galvenokārt, monogrāfiskie izdevumi no LCZB krājuma, kur izdevumi tiek iepirkti vairākos eksemplāros. Periodiskos izdevumus, kas ir pieejami LCZB, visvairāk pieprasa iepriekšējo gadu izdevumus. No LCZB krājuma 2016. gadā astoņu novadu bibliotēkām izsniegti **204** eksemplāri. Lasītāju pieprasījums ir, galvenokārt, pēc jaunākajām grāmatām vai nozaru literatūras.

Savukārt saņemto un nosūtīto dokumentu skaits novadu bibliotēkās atspoguļots tabulā "SBA rādītāji". Novadu bibliotēkas, galvenokārt, apmainās ar izdevumiem sava novada bibliotēku ietvaros. Lasītāji pieprasa izdevumus, kas nav pieejami bibliotēku krājumā viena novada ietvaros vai izdevumi nav pieprasīti konkrētajā bibliotēkā.

Tabula "SBA rādītāji"

SBA	2014	2015	2016
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	1838	1481	1506
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	1076	1377	1382

Sabiedrības, lasītāju viedokļa izzināšana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti

Novadu bibliotēkās netika veiktas rakstiskas aptaujas vai apjomīgi pētījumi. Vairāk tika organizētas aptaujas, lai izzinātu apmeklētāju viedokli par bibliotēkas darba laiku vai pieprasītākajām jaunajām grāmatām.

Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā

Nepietiekams interneta ātrums bibliotēkās nenodrošina neierobežotu un ātru pieeju bibliotēkas e-kopkatalogam, datubāzēm News.lv un Letonika.lv, portālam Filmas.lv, kā arī LNB e-resursiem, kas pieejami Latvijas publisko bibliotēku tīklā.

Pagaidām novadu pašvaldības nav gatavas mainīt interneta piegādātāju vai palielināt interneta ātrumu, jo budžetā tam nav paredzēti līdzekļi. Pašvaldību prioritāte – vietējie novada pilsētas, pagasta vai mazpilsētas iedzīvotāji, kuriem savā apdzīvotajā teritorijā ir pieejami nepieciešamie pamatpakalpojumi (piem., pašvaldības atbalsts sociālajā jomā).

6. Krājums

Krājuma komplektēšanas politika un organizācija

Novadu bibliotēkām tika izstrādāta krājuma komplektēšanas politikas dokuments, kas tika iekļauta bibliotēkas attīstības stratēģijā pieciem gadiem. Attīstības

stratēģija tiek veidota kā oficiāls bibliotēkas dokuments un tiek apstiprināts novada pašvaldībā vai pagasta pārvaldē. Dažām novada bibliotēkām bibliotēkas attīstības stratēģija netika izveidota, bet krājums tiek komplektēts atbilstoši bibliotēkas statusam, bibliotēkas nolikumā noteiktajām funkcijām, uzdevumiem un mērķiem.

Krājuma komplektēšanas un organizācijas prioritātes pārskata periodā

Krājuma komplektēšana garantē ikvienam iedzīvotājam personības izaugsmei mūsdienīgu un vispusīgu informācijas avotu pieejamību neatkarīgi no viņa dzīvesvietas vai materiālā nodrošinājuma.

Krājuma komplektēšanas noteicošie faktori:

- lietotāju pieprasījums (lasītāju ieteikumi un aptaujas),
- finanšu līdzekļi,
- izdevēju un tirdzniecības piedāvājums.

Komplektējot bibliotēkas krājumu, pastiprināta uzmanība tiek pievērsta latviešu oriģinālliteratūrai, bērnu un jauniešu literatūrai, kā arī literatūrai pieprasītākajās nozarēs.

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

Krājuma finansējuma sadalījums (euro) novados 2016. gadā (aprēķini veikti uz 1 iedzīvotāju un 1 lietotāju)

Novads	Finansējums krājuma komplektēšanai	Iedzīvotāju skaits	Finansējums uz vienu iedzīvotāju	Lietotāju skaits	Finansējums uz vienu lietotāju
Aizputes novads	17651	9194	1,92	2187	8,07
Durbes novads	8559	2963	2,89	1251	6,84
Grobiņas novads	19128	9382	2,04	2234	8,56
Nīcas novads	6745	3481	1,94	789	8,55
Pāvilostas novads	10492	2891	3,63	1102	9,52
Priekules novads	19795	5782	3,42	1938	10,21
Rucavas novads	5262	1797	2,93	704	7,47
Vaiņodes novads	5703	2622	2,18	540	10,56
Kopā reģionā	93335	38112	2,62	4284	8,72

Tabulā atspoguļots visu astoņu novadu 37 bibliotēku finansiālais nodrošinājums.

Tabula "Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums"

	2014	2015	2016
Finansējums krājuma komplektēšanai	84463	90860	93335
<i>t. sk. pašvaldības finansējums</i>	84463	90860	93335
grāmatām	59640	63344	67118
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	4260	4525	4795
periodiskajiem izdevumiem	24823	27516	26217
Finansējums krājumam uz 1 iedz. apkalpes zonā (pašvaldības finansējums)	2,11	2,35	2,45

Rekatalogizācija nav pabeigta 15 bibliotēkās no 37 novadu bibliotēkām. **7** novadu bibliotēkās rekatalogizāciju plānots pabeigt 2017. gadā.

Šobrīd turpinās Virgas bibliotēkas ārējā apkalpošanas punkta un Virgas pamatskolas bibliotēkas krājuma pievienošana e-kopkatalogam. 2016. gada laikā pabeigta Virgas pagasta Virgas bibliotēkas krājuma pievienošana BIS Alise, notiek automatizēta lietotāju apkalpošana (lasītāju reģistrācija, izdevumu izsniegšana un saņemšana, apmeklējuma uzskaitē) gan bibliotēkā, gan bibliotēkas ārējā apkalpošanas punktā Paplakā.

Kopējais novadu bibliotēku krājums ALISĒ (uz 01.01.2017.) – 235562 ierakstu skaits, novadu bibliotēku krājums (pēc summārās uzskaites grāmatas) – 280718 ierakstu skaits. Uz 01.01.2017. – 37 novadu bibliotēkās rekatalogizācija veikta par **84** %.

Krājuma pārbaude (inventarizācija) – pārskata periodā bibliotēkas krājuma pārbaude veikta 2 bibliotēkās (Aizputes novada Kazdangas pagasta bibliotēkā un Priekules novada Gramzdas pagasta bibliotēkā).

Krājuma rādītāji

Katra novada bibliotēkā krājuma lielums, jaunieguvumi un krājuma apgrozība atšķiras. Salīdzinot 2016. gadu ar 2015. gadu, pieaudzis jaunieguvumu skaits, jo nedaudz palielinājās komplektēšanai paredzēto līdzekļu apjoms. Joprojām bibliotēkās regulāri tiek izvērtēts krājums, lai izslēgtu no tā mazpieprasītus un nolietotus izdevumus.

Krājuma apgrozība saglabājusies stabila, jo nedaudz samazinājies periodisko izdevumu izsniegums (par -18%), savukārt monogrāfisko izdevumu apgrozība

samazinājusies par 22%. Vienīgā bibliotēka, kur saglabājas pozitīva krājuma apgrozība ir Durbes pilsētas bibliotēka.

Tabula "Krājuma rādītāji"

	2014	2015	2016
Jaunieguvumi	25974	25191	38993
Grāmatas	10013	9635	14476
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	1942	2384	3350
<i>t. sk. bērniem</i>	2121	2534	2077
Izslēgtie dokumenti	18248	28404	23364
Krājuma kopskaits	278901	277620	280718
Grāmatu krājuma apgrozība	0,64	0,80	0,62
Periodisko izdevumu apgrozība	2,84	2,36	1,92

Piezīme. Bērnu grāmatu skaits uzrādīts atbilstoši no BIS ALSIE iegūtās statistikas, kur diemžēl uzrādīts pirmskolas vecuma bērnu grāmatu skaits. Šobrīd no LCZB kopkataloga nav pieejams izgūt precīzu bērnu grāmatu skaitu.

Novadu bibliotēku prioritāte ir latviešu oriģinālliteratūras un ārzemju daiļliteratūras komplektēšana. Latviešu daiļliteratūras skaits pēdējos gados ir palielinājies, jo arī lietotāju pieprasījums ir audzis.

Tiešsaistes datubāzes

Novadu bibliotēkās lietotājiem tiek piedāvātas 2 tiešsaistes datubāzes News un Letonika, kuru piekļuvi un izmantošanu publiskajām bibliotēkām nodrošina Kultūras informāciju sistēmu centrs (KISC).

Pašu veidotās datubāzes novadu bibliotēkās netiek veidotas.

Datubāzu izmantojuma rādītāji

Datubāzes Letonika un News ir pieejamas visās 37 novadu bibliotēkās, bet izmantojuma rādītāji nav iepriecinoši, jo bibliotēkās maz izmanto pieejamās datubāzes. Bibliotekāri rīko mācības un izvieto informāciju par datubāzu pieejamību bibliotēkās, taču mūsdienu elektroniskajā laikmetā bērnu un jauniešus ir sarežģīti ieinteresēt izmantot datubāzes, jo pieejami daudz un dažādi elektroniskie resursi. Savukārt pieaugušie jaunākās ziņas lasa papīra laikrakstos vai ziņu portālos internetā.

Datubāzu Letonika un News izmantošanas popularitāte atspoguļota tabulā:

Tabula "Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums"

Datubāze	2014	2015	2016
Letonika	3029	1023	1530
News	4021	3550	3900

Piezīme. KISC nesniedz detalizētu pārskatu par News.lv izmantošanu bibliotēkām, tāpēc tiek uzskaitīts aptuvenš meklēšanas reižu skaits.

Krājuma un datubāzu popularizēšana

Krājuma popularizēšana tiek veikta, veidojot jaunieguvumu un tematiskās izstādes vismaz reizi mēnesī. Bibliotekāri piedāvā saviem lasītājiem jaunākās un pieprasītākās grāmatas, kā arī organizē pieteikšanos uz jaunākajām grāmatām pie bibliotekāra. Elektronisku grāmatu rezervēšanu novadu bibliotēkās izmanto retāk, jo bibliotēkas apmeklētāji pieraduši pie tiešā mutvārdu kontakta ar bibliotekāru. Novadu bibliotēkās reģistrēti 303 autorizēti lietotāji, kuri pasūta grāmatas no e-kopkataloga.

Jaunākos bibliotēkas lasītājus bibliotekāri apmeklē pirmsskolas un sākumskolas iestādēs, kurās popularizē bibliotēkas krājumu un aicina uz bibliotēkas pasākumiem.

Datubāzes tiek popularizētas, rīkojot dažādus atjautības konkursus, kā arī piedaloties nacionālās aktivitātes. Bibliotēkās tiek rīkotas arī apmācības skolēniem datubāzu lietošanā.

Bibliotēkā pastāvīgi ir pieejama informācija par bezmaksas datubāzēm News.lv un Letonika.lv, kā arī LNB e-resursiem (Digitālā bibliotēka, Periodika.lv).

Darbs ar parādniekiem

Darbs ar parādniekiem notiek regulāri, zvanot pa tālruni, sūtot īsziņas, vai rakstot informatīvas vēstules e-pastā vai uz Facebook.com. Izsniegtos izdevumus dažkārt ir grūtāk atgūt, jo par ilgāku izdevumu izmantošanu novadu bibliotēkās nav jāmaksā. Novadu bibliotekāri uzskata, ka svarīgāk ir atgūt izsniegto grāmatu, lietotājam nemaksājot kavējuma naudu. Dažkārt grāmatu atgūšanā palīdz novada domes sociālie darbinieki (piem., Grobiņas pilsētas bibliotēkā).

Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības

No bibliotēkas krājuma tiek regulāri izslēgti mazpieprasīti un saturā novecojuši vai nolietoti izdevumi. Bet joprojām bibliotekārs sakaras ar grūtībām izvērtēt, kuru izdevumu atstāt, jo vietējā pagasta vai mazpilsētas bibliotēkā pieprasījums pēc grāmatas pastāv un uz pilsētu vai Rīgu aizbraukt nemaz nav iespējams izmaksu dēļ.

Novadu bibliotekāri saskaras ar vienu no sāpīgākajām problēmām – grāmatas tiek glabātas tām nepiemērotos plauktos, kas kalpojuši vairākus gadu desmitus. Iespēju robežās jaunie grāmatu plaukti tiek iepirkti pa dažiem, jo uzreiz nomainīt visus grāmatu plauktus nav iespējams. Bibliotekāri secina – bibliotēkas krājuma uzglabāšanai un eksponēšanai daudzās novadu bibliotēkās nepieciešami jauni, mūsdienīgi plaukti. Jo dažādaizdevumu izmērs un iesējums bibliotekāriem sagādā rūpes tos uzglabāt un eksponēt, lai lasītājiem krājums paliek ilgāk pieejams labā fiziskā stāvoklī.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

Bērnu un jauniešu apmeklējumu skaits samazinās, līdz ar arī izsniegums.

Tabula “Bērni un jaunieši”

(apkopoti dati par astoņu novadu 37 bibliotēkām)

	2014	2015	2016	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	3953	3753	3958	-5% ; +5%
Fiziskais apmeklējums	81070	73093	69491	-10% ; -5%
Izsniegums bērniem, jauniešiem	46453	51103	45683	+10% ; -10%

Bibliotēkās, kur izveidotas bērnu literatūras nodaļas (Aizputes un Grobiņas pilsētu bibliotēkās), intensīvāk nodarbojas ar savu lasītāju iesaistīšanu zināšanu apgūvē, konsultējot interesējošos jautājumos un radot iespējas izmantot pieejamos resursus praksē. Pārējās bibliotēkās, kur atsevišķu bērnu literatūras nodaļas nav un darbinieki strādā pa vienam, bibliotekāriem jāstrādā vēl intensīvāk (ar atdevi), lai uzturētu un saglabātu interesi jaunajā paaudzē. Aktīvu darbu ar bērniem jauniešiem veic Aizputes novada Kalvenes un Cīravas pagasta bibliotekāres. Pateicība par ieguldīto darbu izteikusi dzērves pamatskolas skolotāja (skatīt šeit: <http://www.dzervespsk.lv/index.php?start=28>).

Aktīvākie bibliotēkas apmeklētāji 1.–7. klašu skolēni. Pusaudži ir bieži bibliotēkas apmeklētāji, bet priekšroka tiek dota datoru izmantošanai, bet literatūra parasti tiek iepazīta skolas mācību programmas ietvaros. Skatoties ilgtermiņā, bibliotēkas ir instruments ar kā palīdzību piesaistīt jauno paaudzi palikt novadā un nepamest to.

Jaunie vecāki kopā ar mazuli bibliotēkā – tā ir biežāk nekā iepriekš skatāma aina, tiek šķirstītas un izmēģinātas dažādās rotaļlietu un rotaļu grāmatas, spēlētas

spēles, zīmēti zīmējumi, bērnu stūrītī notiek rotaļāšanās utt. Nereti mazuļi tiek uzticēti bibliotēkaram pieskatīšanai, kamēr māmiņa vai tētis meklē sev nepieciešamo informāciju. Visbiežāk bērni kopā ar vecākiem bibliotēku apmeklē sestdienās un darba dienu vakaros.

Skolēni apmeklē sava novada tuvāko bibliotēku brīvajā laikā pēc skolas, ja skola neatrodas bibliotēkas tuvumā. Bibliotēkas atrašanās vieta novadā ietekmē bērnu un jauniešu apmeklējumu vienā vai vairākās bibliotēkās, piem., Bunkas pagastā esošās Kronvalda Ata Krotas pamatskolas bērni apmeklē gan Bunkas pagasta Tadaiku ciema, gan Krotas bibliotēku; savukārt Dunalkas pamatskolas audzēkņi apmeklē gan Durbes novada Dunalkas pagasta bibliotēku, gan Durbes pilsētas bibliotēku. Dažviet bibliotēkas darba laiks ir saskaņots ar autobusa atiešanas grafiku, piemēram, Bunkas pagasta Tadaiku ciemā nav skolas, tāpēc bērni tiek aizvesti ar pašvaldības transportu uz tuvākajām skolām un atgriežas tikai pēcpusdienās. Tāpat tas ir citos novados. Skolas tuvums bibliotēkai ietekmē bērnu apmeklējumu skaitu konkrētā bibliotēkā.

Bibliotēkās bērniem un jauniešiem tiek rīkoti daudzveidīgi pasākumi: pasaku stundas, priekšā lasīšana, pirmsskolas iestāžu apmeklēšana ar jauno grāmatu iepazīstināšana, pirmsskolas iestāžu audzēkņu bibliotēkas apmeklējums, grāmatas apskats, iepazīšanās ar jaunākajām bērnu grāmatām, bibliotēkārās stundas, pārrunas par izlasītajām grāmatām, konkursi u.c.

Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija attiecībā uz šo darba virzienu

LCZB organizē profesionālās pilnveides seminārus novadu bibliotekāriem un konsultē novadu bibliotekārus par bērnu un jauniešu apkalpošanu un citiem jautājumiem. 2016. gadā LCZB organizētajos semināros bibliotekāri klausījās aktualitātes bērnu un jauniešu apkalpošanā, gan apmeklēja semināru “Bibliotekārs un skolēns – mūsdienu izaicinājums un iespēja” (vieslektors A. Kriekis). Bibliotekāri piedalījās LNB organizētajā seminārā

Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana, jauniegvumu proporcionalitāte, salīdzinot iegādāto pieaugušo un bērnu un jauniešu literatūru un lasītāju sastāvu

Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana notiek, izvērtējot esošo un potenciālo bērnu un jauniešu bibliotēkas lietotāju intereses un skolu ieteicamās literatūras sarakstu. Notiek laba sadarbība ar skolas literatūras skolotājiem. Abonējot preses izdevumus, kas paredzēti bērniem un jauniešiem, notiek sadarbība ar skolas bibliotekāri, lai skolas bibliotēkas un pagasta bibliotēkas preses izdevumu krājums nepārklātos.

Astoņu novadu 37 bibliotēkās 2016. gadā iegūti jaunieguvumi bērniem – 2077 eksemplāri, kas sastāda 14 % no kopējā jaunieguvumu skaita bibliotēkās (jaunieguvumi pieaugušajiem 14476 eks.).

Grāmatu krājuma lielums bērniem un jauniešiem (1. janvāris 2017. gads) – 37304 izdevumu eksemplāri t.sk. bērnu un jauniešu daiļliteratūra – 30614 eksemplāri, bērnu un jauniešu nozaru literatūra – 1397 eksemplāri, 5293 bilžu grāmatas. Nav rekatalogizēti 8296 eksemplāri.

Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām

Darbā ar bērniem un jauniešiem svarīga ir radošā pieeja un nebaidīties uzdrošināties, tad viņi ir atvērti sadarbīties. Bērniem ir svarīgi nodrošināt iespēju radoši attīstīties un pavadīt saturīgu brīvo laiku ārpus skolas un ģimenes. Bibliotēkā vairāk grib darboties radošāk, tādēļ bibliotekāra uzdevums ir ierosināt šo darbošanos ar grāmatas palīdzību. Bērņus ieinteresēt lasīt ir grūtāk, viņus vairāk interesē dators. To vajag izmantot, organizējot atjautības konkursus, informācijas meklēšanai bibliotēkā pieejamās datubāzēs. Atsaucīgākie un aktīvākie bibliotēkas apmeklētāji ir pirmsskolas un jaunāko klašu skolēni.

Daudzveidīga informācija par kādu noteiktu tematu visbiežāk ir nepieciešama skolēniem mācību procesā, tāpēc sniegto konsultāciju un uzziņu skaits nav precīzi uzskaitāms. Skolēni visvairāk izmanto dažādus avotus informācijas iegūšanai – bibliotēkas krājumu, Latvijas publisko bibliotēku elektroniskos katalogus, autorizētās datubāzes, interneta resursus u.c. Lai veicinātu interesi par grāmatām, tiek rīkotas viktorīnas un mīklu minēšanas pēcpusdienas.

Bērniem un jauniešiem rīkoti pasākumi bibliotēkās notiek sadarbībā ar izglītības iestāžu skolotājiem – organizētas lasīšanas aktivitātes, radošās darbnīcas, literatūras izstādes, Ekskursijas, Literatūras stundas, izglītojošas bibliotēkmācības stundas skolēniem, konkursi, datorprasmju pilnveide (datubāzes Letonikas konkurss, News.lv), e-prasmju nedēļas, droša interneta dienas, dzejas dienu pasākumi.

Ievēribas cienīgs pasākums notika 15. Grāmatu svētku Pāvilstas novada Vērgalē laikā – skolēni ļoti atsaucīgi atbalstīja grāmatu svētku zīmējumu konkursu „Mana mīļākā grāmata,..” 50 skolēni uzzīmēja savu grāmatu varoņus. 6 labākie darbi tika izvietoti izstādē grāmatu svētkos, no kuriem 3 saņēma diplomus un balvas.

Vairākās bibliotēkās mācību gada noslēguma pasākumā tiek apbalvoti bibliotēkas čaklākie lasītāji. Priekules novada Gramzdas pagasta bibliotēkā jau otro gadu tiek organizēts lasīšanas veicināšanas pasākums “Gada lasītājs”.

Aizputes pilsētas bibliotēkā visieciēnītākais gada pasākums ir profesiju diena – 2016. gadā bērni tika iepazīstināti ar bibliotekāra profesiju. Savukārt Rudes pamatskolas skolēni apmeklēja Nīcas novada Nīcas pagasta bibliotēku, lai iepazītu un uzzinātu ko vairāk par profesiju–bibliotekārs. Tas notika skolas projektu nedēļas ietvaros.

Aizputes novada **Aizputes pagasta bibliotēkā** vasaras brīvlaikā bibliotēku apmeklē vairāki bērni (no 6 līdz 12 gadu vecumam), kuri ar vecākiem dzīvo ārzemēs, bet te ciemojas pie vecvecākiem. Sarunas un spēles palīdz viņiem atjaunot latviešu valodas prasmes, bet šejieniešiem palīdz apgūt angļu sarunvalodas iemaņas. Atbraucēji labprāt klausās priekšā lasīto, bet atzīst, ka pašiem latviski lasīto uztvert grūti.

Pāvilostas novada Ziemupes bibliotēkas paspārnē Ziemupes jūrmalas stāvlaukumā darbojas “Rūķupe”. Bērniem no visas Latvijas ir iespēja rakstīt vēstules Ziemassvētku vecītim, kuras reāli tika saņemtas Ziemupes bibliotēkā un tālāk nodotas adresātam. Vairāk informācija par Rūķupi Facebook lapā <https://www.facebook.com/rukupesruki/> un <http://www.ziemupe.cimos.lv/>.

Veiksmīgākās lasīšanas veicināšanas aktivitātes

Novadu bibliotēkās populārākie lasīšanas veicināšanas pasākumi ir:

- Bērnu un jauniešu žūrija,
- Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļa,
- lasīšanas veicināšanas programma pirmskolas vecuma bērniem “Grāmatu starts”,
- “Lasonīši ciemos nāk!” (Cīravas bibliotēkas un bērnodārza “Pīlādzītis” kopīgais projekts)

Citās bibliotēkās organizētās lasīšanas veicināšanas aktivitātes: Gramzdas pagasta bibliotēkas lasīšanas veicināšanas aktivitāte “Gada lasītājs”; Kalētu pagasta bibliotēkas lasīšanas veicināšanas aktivitāte “Pūce iesaka lasīt”.

Cīravas pagasta bibliotēkā jau vairākus gadus tiek īstenota lasīšanas veicināšanas programma “Lasonīši ciemos nāk!”. Vietējā bērnodārza grupiņas “Sprīdīši” audzēkņi un bibliotēkas darbinieki tikās ikgadējā noslēguma sezonas pasākumā.

Vairāk par pasākumu un fotogrāfijas Cīravas novada pašvaldības tīmekļa vietnē:
http://www.cirava.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=559:sprdi-lasanas-sezonu-nosldz-apburtaj-me-&catid=1:aktualie-jaunumi&Itemid=2

Lasīšanas veicināšanas programma “Bērnu un jauniešu žūrija” joprojām ir viena no veiksmīgākajām programmām novadu bibliotēkās, kurā aktīvi iesaistās bērni un tiek aicināti jauni dalībnieki. “Bērnu un jauniešu žūrijā” 2016. gadā piedalījās ap 586 bērni no 24 novada publiskajām un skolu bibliotēkām (t. sk. 20 novadu bibliotēkas un 4 novada skolu bibliotēkas). Jau 12. reizi lielajos lasīšanas svētkos piedalījās Aizputes novada kalvenes pagasta bibliotēkas lasītāji. Raksts par pasākumu, skatīt šeit:
<http://www.aizputesnovads.lv/paskumu-arhvs/1830-divpadsmite-reizi-lielajos-lasanas-svtkos>

Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļas pasākumos 2016. gadā iesaistījās 7 bibliotēkas.

Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums

Bibliotēkas sadarbojas ar novadu pirmsskolas un sākumskolas izglītības iestādēm, pamatskolām un vidusskolām, iestāžu skolotājiem.

Bibliotekāres tiek aicinātas uz skolu pasniegt bibliotekārās stundas, bet pirmsskolas audzēkņi ierodas bibliotēkā kopā ar audzinātājiem. Bibliotekārājās stundās tiek iepazītas jaunākās grāmatas, gan tiek pārrunāta grāmatu nozīme bērnu lasītprasme un audzināšanā, tiek spēlētas izglītojošas spēles.

Jau četrus gadus **Kalvenes pagasta bibliotēkas bibliotekāre** kopā ar pirmsskolas audzinātājiem realizē pasākuma ciklu mazajiem lasītājiem: „**Bibliotēkas grāmatu Rūķa soma.**”. Reizi divos mēnešos bibliotekāre ar jauno grāmatu somu dodas pie mazajiem uz Kalvenes pamatskolu un tur kopīgi izvēlas, kuru grāmatīņu izlasīt, bibliotēkā notiek jautras rotaļas un spēles. Lai būtu dažādība un lielāks pārsteigums mazajiem, reizēm ar lielo grāmatu somu, uz skolu dodas Burtu krustmāte, grāmatu valsts Feja vai kāds cits interesants pasaku varonis. Bibliotekārei jāprot iejusties jebkurā pasaku tēlā un darboties ar mazajiem grāmatu draugiem.

Sadarbības tīkls ar izglītības iestādēm ir stabils, jo katru gadu pirmsskolēni un sākumskolēni aktīvi apmeklē novada bibliotēku kopā ar audzinātājiem. Pirmsskolas iestāžu audzinātājas un vispārīzglītojošo iestāžu skolotājas ir tās, kuras ved un aicina apmeklēt bibliotēku, lai piedalītos bibliotēkas rīkotajos pasākumos.

Bibliotēku darbinieku tālākizglītības vērtējums specializācijā

Novadu bibliotekāri apmeklēja Liepājas Centrālās zinātniskās bibliotēkas (LCZB) un Bērnu literatūras centra organizētos seminārus Latvijas Nacionālajā bibliotēkā (2016. gadā – "Bērnu žūrijas norise un inovācijas 2017"). Šobrīd ar pieejamo kursu apjomu nepietiek, tāpēc vēlams biežāk organizēt seminārus bibliotekāriem darbā ar bērniem un jauniešiem. Pieredze iegūta ikdienas strādājot ar bērniem un jauniešiem, kā arī sadarbojoties ar izglītības iestāžu skolotājiem. Vairāki bibliotekāri ieguvuši skolotāja izglītību un strādājuši skolā, pirms uzsāka darbu bibliotēkā – līdz ar to iegūtā pieredze noder ikdienas bibliotēkas darbā.

Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi

Bērni saturīgi nepavada brīvo laiku pēc skolas līdz autobusam braukšanai mājās, tāpēc bibliotēka ir vieta, kur organizēt un piedāvāt saturīgu brīvā laika pavadīšanas iespējas.

Līdz ar televīzijas un aizvien plašākās vizuālās informācijas ienākšanu sadzīvē ir mainījušās cilvēku uztveres īpatnības un viņiem ir grūti iztēloties lasīto. Ģimenēs, kurās jau otrajā un pat trešajā paaudzē neviens nelasa grāmatas, bērnus pie lasīšanas pieradināt ir ļoti grūts uzdevums. Bērni un jaunieši kopumā mazāk lasa grāmatas, bet vairāk interesē par tehnoloģiskām ierīcēm.

Daudzi skolēni neprot meklēt un atrast vajadzīgo informāciju, atlasīt un sagrupēt to. Skolēni nereti nokopē jau gatavus materiālus, pat nepieliekot tik daudz pūļu, lai tos pārrakstītu. Skolēni izmanto iegūto informāciju, kurai bieži nav atsauču uz izmantoto literatūras avotu.

Riska grupā var ieskaitīt bērnus no nelabvēlīgām ģimenēm, kuri savā brīvajā laikā uzturas bibliotēkā. Te viņi lasa grāmatas un žurnālus, izmanto datorus, labprāt spēlē galda spēles un mīl parunāties ar bibliotekāri. Bibliotekāriem jābūt iecietīgiem un jāsamierinās, ka dažkārt šie bērni uzvedas skaļi, traucē citiem apmeklētājiem un darbiniekiem, nereaģē uz aizrādījumiem. Ir daļa bērnu, kuriem jāgaida skolas autobuss, kuri bibliotēkā pavada savu brīvo laiku – gan mācoties, gan spēlējot spēles. Lai jauniešus ieinteresētu lasīt, bibliotēka komplektē viņiem interesējošo literatūru, dažādas enciklopēdijas. Tāpat noderīgas ir arī prāta spēles, piemēram, „Latvija”, šahs, dambrete, domino u.c.

Veikt darbu ar bērniem apgrūtina, ja tuvumā bibliotēkai nav skolas un pagastā dzīvojošie bērni tiek vesti uz dažādām skolām. Bibliotēkā ar bērniem praktiski var strādāt tikai piektdienas vakaros un sestdienās.

Nepieciešamie pasākumi mērķa sasniegšanai:

- jāiegulda darbs bērnu un jauniešu intereses veicināšanai par grāmatām un abonētajām datubāzēm,
- jāveicina bibliotekāru vēlme sadarboties ar pusaudžiem, jāveido apmācību programmas darbam ar šo auditoriju,
- lielāks finansējums grāmatu bērnu un jauniešu literatūras komplektēšanai,
- jārod jauni risinājumi darbinieku motivēšanai – atzinība par labāk veikto darbu.

8. Novadpētniecība

Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi

Novadpētniecības darbs nav iedomājams bez publicēto materiālu vākšanas, apkopošanas, sistematizēšanas un popularizēšanas. Materiāli, galvenokārt tiek apkopoti tematiskās mapēs, kas ir pieejamas jebkuram bibliotēkas apmeklētājam.

Novadpētniecības darba atgriezeniskā saite ir bibliotēkas apmeklētāju interese un apmierinātība ar rezultātu. Vietējie iegriežas bibliotēkā, lai iegūtu informāciju vai bibliotēkas sadarbojas ar vietējiem iedzīvotājiem

Pārskata perioda prioritātes

Grobiņas novadā:

- Arheoloģiskie izrakumi Skābaržkalnā un vecpilsētas centrā Latvijas Vēstures institūta zinātniskās asistentes Elīnas Guščikas vadībā.
- 25. februārī notika rakstnieka, publicista Ē. Hānberga grāmatas “Atgūšana un iegūšana saprātā un neprātā” atvēršanas svētki, kurā daļa ir atvēlēta arī Grobiņas uzņēmumiem un ļaudīm.
- Vikingu festivāls maijā, vasarā notikušie arheoloģiskie izrakumi grobiņniekiem ļāva izjust pilsētas vēsturi padziļināti.
- Novadnieku sarakstītās grāmatas, kas izdotas 2016. gadā – Daigas Dzilnas (īstajā vārdā Mirdza Gūža) trešā grāmata “Baltajā domu zemē Grobiņā”, Sarmītes Kalniņas dzejoļu krājumu “Rietumpuses logs”.
- Grobiņas pagasta bibliotēkas novadpētniecības krājums papildināts ar Lilitas Maijas Klinkertes grāmatu „Koka Stārasts”, ko laida klajā Zvaigzne ABC. Koka Stārasts nāk no Stārastu dzimtas Grobiņas pagastā, tāpat kā viņa brālis mākslinieks Roberts Stārasts.

Priekules novadā: ar pašvaldības atbalstu tika izdots vēstures apkopojums par Priekules vidusskolu 1758-1960, 1. daļa. Turpinās darbs pie nākošās daļas.

Pāvilostas novadā: Ziemupes bibliotēkā glabājas vēsturiskas, ieskenēto bildes, kas glabājas datorā, daļa datora ārējā atmiņā, kā arī videomateriāli, ko būtu nepieciešams pārvērst digitālā versijā. Bibliotēkā apkopoti daudz materiālu par dabas aizsardzību, biotopiem, jo Ziemupē atrodas dabas liegums.

Novadpētniecības krājums:

Novadpētniecības krājumā bibliotēkās atrodas novadnieku sarakstītās grāmatas un apkopotās tematiskās mapes. Novadu pašvaldības, kuras atbalsta izdevumu izdošanu par vietējām personām un notikumiem, dāvina bibliotēkām izdevumus, lai tie ir pieejami jebkuram novada iedzīvotājam. Bibliotēkās tiek apkopota informācija par ievērojamiem novadniekiem un novada vēsturi. Novados, kuros darbojas vietējās senlietu krātuves, novadpētniecības materiālu vākšana un apkopošana notiek sadarbībā ar senlietu krātuvi, lai materiāli nedublētos.

Novadpētniecības materiālu digitalizācija pagaidām nav uzsākta un novadpētniecības datubāzes veidošanu veic LCZB.

Novadpētniecības krājuma kvalitāte ir apmierinoša, jo apkopots bagātīgs materiālu klāsts. Taču krājuma izmantojums ir pieejams tikai uz vietas bibliotēkā, jo materiāli nav pieejami tiešsaistē. Krājuma pieejamība digitālā vidē – izmantojot LCZB veidoto Novadpētniecības datubāzi <https://liepaja.biblioteka.lv/Alise/lv/home.aspx> . Aizputes pilsētas bibliotēkas darbinieki piedalījās Aizputes novadnieku datubāzes veidošanā. Datubāze pieejama tiešsaistē <http://vardnica.aizpute.lv/>.

Novadpētniecības materiālu izmanto vietējie iedzīvotāji, kuri pēta vēsturi, kā arī skolēni skolas projektu nedēļas ietvaros, skolas skolotāji – vēsturnieki un literāti.

Novadpētniecības darba popularizēšana

Novadpētniecības darbs tiek popularizēts, veidojot pastāvīgās izstādes, piem., par Kārļa Lielā zābaku Virgas pagasta Virgas bibliotēkā vai ikmēneša izstādēs.

Grobiņas novadā ar saviem atradumiem piemājas mazdārziņā bibliotēkas apmeklētājus iepazīstināja izstādē “Ko slēpj zeme Grobiņā?”. Arheoloģisko materiālu atlūzu un fotoattēlus vēsturisko laiku raksturoja vēstures pētnieks Juris Zviedrāns lekcijā “Arheoloģija dārzā”. Rudenī turpinājās Jura Zviedrāna kultūrvēsturisko pasākumu cikla “Grobiņa – laikmetu griežos” divas sarunas par “Grobiņas skolas vēsturi” un “Grobiņas ūdensdzirnavu vēsturi”. Grobiņas skolā darbojās novadpētnieku pulciņš ar pieciem dalībniekiem, kuri iepazīnās ar novadpētniecības krājumu un mapēm un iespējām padziļinātai izpētei.

2016.gada fotogrāfijas no Pāvilostas novada Ziemupes bibliotēkas arhīva tika izstādītas vairākās Vērgales pagasta novadpētniecības muzeja ekspozīcijās. Daži novadpētniecības eksponāti tiek izmantoti pasākumu noformējumos.

Sadarbība novadpētniecības jomā

Grobiņas novada vēstures pētniekiem Uģim Ostelim, Jurim Eglem un Artai Vecbaštikai, apskatot senos akmeņus dabā, izdevās no jauna atklāt vēl divus bedrīšakmeņus, kam piešķīra nosaukumu “Aļļupītes bedrīša akmeņi”.

Bibliotēkas sadarbība ar skolu – Durbes novada Dunalkas pagasta bibliotēkā gadskārtējās skolotāja Ata Spāģa stundas gatavošanā un norisē tiek apzināta un sagatavota papildus informācija (dzīves un darba gaitām, par viņa veikumu skolotāju darbā).

Katru gadu kopā ar Bārtas muzeju, tiek veidota un Bārtas pagasta bibliotēkā apskatāma izstāde „Goda bārtenieki – jubilāri.”

2016. gadā turpinājās darbs pie grāmatas « Ieskats Rucavas vēsturē » manuskripta sagatavošanas, ko veic Rucavas pagasta bibliotēkas vadītāja. Pagājušajā gadā turpinājusies sadarbība ar citiem pagasta novadpētniekiem, Liepājas muzeja speciālistiem un citu novadu muzejiem un novadpētniekiem.

Jauninājumi novadpētniecības darbā

Izveidota un publicēta **Aizputes novadnieku datubāze** <http://vardnica.aizpute.lv/>. Digitālo resursu veidošana: bibliotēkā ir izveidots digitālo fotogrāfiju krājums, kas ietver pilsētas ievērojamākās vietas, arhitektūru un dabu.

Aizputes pilsētas bibliotēkā ir izveidots digitālo fotogrāfiju krājums, kas ietver pilsētas ievērojamākās vietas, arhitektūru un dabu. Tajā ir fotogrāfijas par iestādēm un uzņēmumiem, dažādiem pasākumiem un notikumiem, kā arī par Aizputes iedzīvotājiem. Krājums ir hronoloģiski un tematiski sašķirots. Daļa ierakstīta cietajos informācijas nesējos, un daļa pieejama arī datorā uz vietas bibliotēkā.

2016. gadā sadarbībā ar filmētāju Intu Folkmani tapusi filma par Kroti – Krote laiku lokos, kā arī filma par Krotas bibliotēkas organizēto represēto piemiņas pasākumu 2016. gada 14. jūnijā Krotas parkā pie piemiņas akmens. Filmas veidotas par Krotas bibliotēkas finansējumu. Filmas apskatāmas interneta vietnēs www.youtube.com, www.facebook.com, www.draugiem.lv. Filmas tapšanas gaitā uzklautas un ierakstītas daudzu pagasta iedzīvotāju atmiņas, kā arī fotografētas vēsturiskās vietas un Krotas dabasskati. Viss safilmētais un safotografētais materiāls glabājas Krotas bibliotēkā. Līdz ar to novadpētniecības materiālu klāsts, kas atrodas

bibliotēkā, tiek paplašināts un pamazām arī digitalizēts. Gatavojoties Latvijas 100.gadei 2017. gadā paredzēts veidots filmas “Krote laiku lokos” 2. daļu par Kroti.

Priekules novada Gramzdas pagasta bibliotēkā tiek plānots novadpētniecības projekts – videofilma par Gramzdas pagastu, tās vēstures pirmsākumiem līdz šodienai.

Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi

Novadpētniecības materiāli tiek apkopoti mapēs un tiek sistematizēti, bet netiek digitalizēti, lai tos padarītu pieejamus interneta vidē. Līdz ar to iedzīvotājiem netiek nodrošināta neierobežota piekļuve materiāliem.

Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības

Lai popularizētu bibliotēkas novadpētniecības krājumu, bibliotēkas sadarbojas ar citām pašvaldības iestādēm, ar kurām sadarbība turpinās. Nākotnē bibliotēkām jāapsver sadarbības iespējas ar vietējā novada pašvaldību un tās speciālistiem, jo novadpētniecības materiālu apkopšana un eksponēšana ir visa novada prioritāte. No pieejamības viedokļa, apkopotie materiāli jāpadara pieejami tiešsaistē (neaizmirstot par autortiesību ievērošanu).

Novadpētniecības datubāze

Novadpētniecības datubāzi veido LCZB Bibliogrāfiskā un uzzīņu darba nodaļa, kas tās galvenais uzdevums. Novadpētniecības datubāzē tiek veidoti bibliogrāfiskie apraksti par Liepājas pilsētu un **8 novadiem** no bibliotēkā saņemtajiem monogrāfiskajiem izdevumiem, vietējiem laikrakstiem „Kurzemes Vārds”, „Kursas Laiks”, Liepājas literātu un radošo mūziķu kluba žurnāla „Helikons”, un SIA „Kurzemes Vārds” žurnāla „Liepājas Vēstules”, Latvijas centrālajiem preses izdevumiem, kā arī atsevišķi raksti no bezmaksas laikraksta „Katram liepājniekam”. 2017.gada 1. janvārī novadpētniecības datubāzē ir 141549 bibliogrāfisko ierakstu.

2016. gadā izveidoti 10 815 bibliogrāfiskie apraksti.

Liels aprakstu skaita pieaugums 2016. gadā izskaidrojams ar to, ka vairāk tika veidoti retrospektīvie apraksti.

Katru mēnesi tiek sagatavoti bibliogrāfiskie apraksti eksportēšanai LNB Nacionālās Bibliogrāfijas analītikas datubāzei. 2016. gadā eksportēti **2107** apraksti. Bibliogrāfijas institūtam tiek eksportēti raksti no laikrakstiem „Kurzemes Vārds” un „Kursas Laiks” par kultūru, mākslu, literatūru, izstādēm pilsētā un **novados**, visi presē publicētie Liepājas un **novadu** literātu daiļliteratūras darbi, kā arī raksti par aktuāliem notikumiem Liepājā un Liepājas apkārtējos novados.

Līdzās bibliogrāfisko aprakstu veidošanai, LCZB darbinieki veido autoritatīvos ierakstus – personvārdus, pasākumus, vietvārdus un institūcijas. 2016. gadā LCZB datubāze papildināta ar **1326** autoritatīvajiem ierakstiem par Liepājas pilsētas un **novadu** institūcijām, personām, ģeogrāfiskajiem nosaukumiem un pasākumiem. Lietotāju ērtībai izveidots elektroniskais resurss LCZB tīmekļa vietnē <http://www.liepajasczb.lv/lv/datubaazes-3018/novadpeetnieciba-8922/e-resursi-15244>, kas ir palīgs novadpētniecības datubāzes lietošanā. Resursos ir apkopotas hipersaites uz publikāciju aprakstiem (bibliogrāfiskajām ziņām) novadpētniecības datubāzē par Liepāju un **novadiem**.

Līdz pagājušajam gadam bibliogrāfiskā apraksta veidošanas procesā tika pievienota tiešsaiste uz elektroniskajiem dokumentiem www.kurzemes-vards.lv un www.rekurzeme.lv. Tā kā minēto laikrakstu arhīva rakstus bibliotēkā nav iespējams izlasīt bez abonēšanas maksas, turklāt laikrakstu mājaslapu adreses vairākkārt ir mainījušās, no 2016. gada 15. aprīļa2 aprakstiem tiešsaiste tiek pievienota no laikrakstu bibliotēkas News.lv, kas visām Latvijas publiskajām bibliotēkām ir pieejama bezmaksas.

9. Projekti

Tabula "Projektu apkopojums"

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
Latviešu folkloras krāšanas darba pamatlicēja Fr. Brīvzemnieka piemiņas kopšana, saglabāšana un popularizēšana dzimtajā pusē (Aizputes pilsētas bibliotēka)	VKKF	1520,72 euro Atbalstīts 450,00 euro	Vēsturiska materiāla apkopojums 15 daļās. Fr. Brīvzemnieka bērnība, agrā jaunība tagadējā Aizputes novadā, par pasākumiem viņa sāktā darba izpausmēm mūsdienās, piemiņas vietu kopšana utt. Darbs satur 152 lapas, apkopotas 134 fotogrāfijas.	Daļēji atbalstīts
Pastaiga pa Bebru takām kopā ar dabas draugu Māri Olti (Aizputes novada atvCīravas pagasta bibliotēka)	Aizputes novada dome	355,00 eiro	Cīravas Mežaparka atpūtas zonā- Bebru takā tika ierīkotas norādes zīmes atpūtas cienītājiem, izveidots stends par bebru populāciju. Atklāšanas pasākumā interesentiem bija iespēja kopā ar dabas draugu Māri Olti izstaigāt taku un noklausīties stāstus par dabu, dzīvniekiem un	Atbalstīts

			cilvēku tajā. Projekts realizēts kopā ar Cīravas TIC	
“Es varu visu, ko daru” (Priekules novada Kalētu pagasta bibliotēka)	Priekules novada pašvaldība	503,40 euro	Radošas tikšanās ar <ul style="list-style-type: none"> • dziesminiekiem Valdi Atālu un Egonu Pičneru. • Radošu pesonību Oskaru Zveju • Kalētu iedzīvotāju dzejas lasījumi 	atbalstīts
Lasītveicināšana caur informācijas tehnoloģijām un kreatīvām aktivitātēm (Pāvilostas pilsētas bibliotēka)	Pāvilostas novada pašvaldība	691,00 euro	Atbilstoši patreizējā laika prasībām, bērni un jaunieši savu brīvo laiku grib pavadīt interaktīvi, līdz ar to nāca ierosinājums bibliotēkai iegādāties x-boksu un TV, kur jaunieši var fiziski aktīvi darboties interneta vidē.	Netika atbalstīts
Sikšņu bibliotēkas darba uzlabošana	Lauku atbalsta dienests (LAD) + Rucavas novada dome	7120,00 euro	Kosmētiskais remonts, 3 datoru iegāde, daudzfunkcionālās drukas iekārtas iegāde, sēžammaisu iegāde, bērnu galdiņa iegāde, piekaramo griestu uzlikšana, parketa remonts un atjaunošana	Netika atbalstīts
Kultūra sākas no mazmājiņas (Pāvilostas novada Ziemupes bibliotēka)	Pāvilostas novada pašvaldība	308,00 euro	Āra tualetes izbūve bibliotēkas Wi-free lietotājiem ārpus bibliotēkas darba laika	atbalstīts

Pārdomas, secinājumi par darbu ar projektiem – projekti tika iesniegti pašvaldībā, bibliotēkas pakalpojumu attīstības veicināšanai. Saņemtos projekta pieteikumus pašvaldības rūpīgi izskata. Ja pašvaldības budžetā tiek rasts nepieciešamais finansējums, tad projekts tiek atbalstīts.

10. Publicitāte

Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem

Publicitāte par bibliotēkas pakalpojumiem tiek publicēta vietējos preses izdevumos, kas ir katrā novadā (ziņu lapa), uz ziņojumu dēļiem pašvaldībā, pagasta pārvaldē, izglītības iestādēs, kultūras namā, bibliotēkā. Mutvārdu reklāma: bibliotekārs – lasītājam, lasītājs – lasītājam.

Aizvien aktīvāk informācija par bibliotēkas pasākumiem un notikumiem tiek publicēta tiešsaistē novadu pašvaldību tīmekļa vietnēs.

Bibliotēkas esošajiem un topošajiem klientiem nepieciešams sniegt stratēģiski svarīgu informāciju, kurā ieinteresēta ne tikai pati bibliotēka, bet arī ar to saistītā sabiedrība. Sabiedrisko attiecību jomā bibliotēka pielieto šādus informācijas pasniegšanas veidus :

- reklāma – par bibliotēku tiek sniegta informācija masu saziņas līdzekļos, lai pastāstītu par jaunieguvumiem krājumā, projektiem un bibliotēkas pasākumiem
- katrā mēnesī iegādāto jauno grāmatu saraksts,
- gada sākumā sabiedrība tiek informēta par abonētajiem preses izdevumiem,
- informācijas materiāli – buklets, afišas u.c.
- novadu pašvaldību tīmekļa vietnēs (pie Aktualitātēm)

Bibliotēkas informācija tīmeklī:

- novadu pašvaldību tīmekļa vietnēs pieejama informācija un jaunumi par bibliotēku,
- novadu bibliotēkām nav savas tīmekļa vietnes,
- Aizputes pilsētas bibliotēkai ir izveidots blogs, kurā tiek publicēta aktuāla informācija
- sociālie tīkli – Draugiem.lv un Facebook.com

Aktīvākā novada bibliotēka, kura publicē informāciju tīmeklī, ir Aizputes novada Cīravas pagasta bibliotēka. Visi Cīravas pagasta bibliotēkas pasākumi tiek atspoguļoti Facebook bibliotēkas lapā <https://www.facebook.com/C%C4%ABravas-Bibliot%C4%93ka-1519955481651200/?fref=nf>

Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi

Grobiņas novada bibliobuss reizēm tiek izmantots kā pasākuma norises vieta. 2016. gada septembrī bibliobuss piedalījās Kurzemes dzejas dienās Liepājā, kur tika izvietota Kurzemes autoru grāmatu ceļojošā izstāde. Izstādi visas dienas garumā varēja aplūkot Ventspils, Kuldīgas, Tukuma, Saldus, Liepājas, Talsu literātu jaunākos darbus un klausīties autorlasījumus.

Veiksmīgākais Priekules novada Bunkas pagasta Tadaikū ciema bibliotēkas popularizējošais pasākums “Mednieku dzejas un stāstu diena”, kas bibliotēkā notika pirmo reizi. Tajā pulcējās vietējais mednieku kluba dalībnieki ar savām otrajām pusītēm. Tika lasīta gan dzeja par medībām un dabu, gan arī stāstīti medniekstāsti un interesantākie atgadījumi.

Medzes pagasta bibliotēkas veiksmīgākais pasākums sadarbībā ar Kapsēdes pamatskolas bibliotēku: pasākums „Tā runā Kurzemē” bija dalība Valsts valodas dienā, kuru katru gadu organizē Rakstniecības un mūzikas muzejs.

No 2016. gada apkopots jauns prezentācijas materiāls Kalvenes pagasta bibliotēkas jubilejas sakarā: Kalvenes bibliotēkai – 70. Prezentācija tiek precizēta un papildināta ar jaunām uzziņām un top vispusīgs materiālu klāsts, kuru publicēt interesentiem tiešsaistē. Informācija par bibliotēkas jubileju skatīt šeit: <http://www.aizputesnovads.lv/pasakumi-aizputes-novada/2198-atskatoties-uz-bibliotkas-70-gadiem> .

2016. gadā apaļu jubileju atzīmēja Aizputes novada Cīravas pagasta bibliotēka. Fotogrāfijas skatīt šeit: <http://www.draugiem.lv/cirava/gallery/?pid=430959031>

Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi

Pagasta vai mazpilsētas bibliotekārs ir bibliotēkas seja un tēls. Vietējie iedzīvotāji informāciju par bibliotēku saņem no dažādiem informācijas avotiem (vietējā laikraksta, pašvaldības tīmekļa vietnes, afišām vai mutvārdu reklāmas). Novadu bibliotēkās joprojām ir un būs aktuāla mutvārdu reklāma. Vietējie iedzīvotāji nepieciešamo uzzin no dažādiem informācijas avotiem.

Novada pašvaldību tīmekļa vietnēs regulāri tiek publicēti plānotie bibliotēku pasākumi un atskats uz notikušajiem pasākumiem.

11. Sadarbības tīkla raksturojums

Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām

Bibliotēkām novados izveidojusies sadarbība ar sava novada pašvaldību un tuvākajām pašvaldības institūcijām – izglītības iestādēm, muzeju, senlietu krātuvi, pagasta pārvaldi, novada bibliotēkām. Novadu bibliotēkas sadarbojas ar Liepājas Centrālo zinātnisko bibliotēku (LCZB), Bunkas pagasta Krotas bibliotēka – ar LCZB filiālbibliotēku “Varavīksne”.

Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes

2016. gadā, atsaucoties Aizputes novada Cīravas pagasta bibliotēkas vadītājas Anitas Tuleiko aicinājumam, māksliniece Agnese Matisone un Terēze Marija, kā arī **Liepājas 8.vidusskolas** vizuālās mākslas skolotājs Jānis Rudzītis radīja jaunas, nekur vēl neizstādītas gleznas izstādei „Ģimene”, kas norāda uz autoru kopābūšanas prieku.

Kopizstāde „Ģimene” bija apskatāma Aizputes novada Cīravas pagasta bibliotēkā no 11.marta līdz 8.aprīlim (skatīt šeit: <http://liep8vsk.lv/?paged=13>).

Priekules novada Bunkas pagasta Krotas bibliotēka kopš 2014. gada uz četriem gadiem ir iekļauta UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Stāstu bibliotēku tīklā. Darbošanās UNESCO Stāstu bibliotēku tīklā paver plašas iespējas iepazīties un sadarboties ar pārējām tīkla bibliotēkām. Tādējādi laba sadarbība izveidojusies ar Liepājas filiālbibliotēku Varavīksne, Ventspils novada bibliotēkām un citām bibliotēkām. 2016. gadā bibliotēkas vadītāja piedalījās Kurzemes Stāstnieku festivālā “Zivzup” Kuldīgā, kur uzstājās kopā ar citiem bibliotēkas stāstniekiem.

Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība

2016. gadā tika turpināta Priekules novada bibliotēku sadarbība ar Lietuvas valsts Skodas reģiona bibliotēkām, piedaloties viņu rīkotajos pasākumos. Aizvadītā gada aprīlī Priekules novada bibliotekāri apmeklēja Skodas rajona bibliotēkas, tikās ar šo bibliotēku vadītājiem. Sadarbība tiek plānota arī turpmāk – 2017. gada aprīlī paredzēta Skodas rajona bibliotekāru atbildes vizīte pie mums Priekules novadā. Katru gadu kolēģi no Lietuvas tiek aicināti iepazīt arī mūsu bibliotēkas un iestādes.

Bibliotēku aizstāvības, bibliotēku interešu pārstāvniecības darbs

Bibliotēku vadītāji regulāri piedalās pašvaldības iestāžu vadītāju sēdēs un sapulcēs, kurās pārstāv bibliotēkas intereses un vajadzības.

12. Metodiskais un konsultatīvais darbs

Situācijas apraksts, kopaina pārskata periodā

LCZB un astoņu novadu 37 bibliotēku sadarbība izveidota pirms desmit gadiem, kad LCZB ieguva reģiona galvenās bibliotēkas statusu. LCZB noslēdza divpusēju sadarbības līgumu ar **8 novadu pašvaldībām** par LCZB kā reģiona galvenās bibliotēkas funkciju veikšanu un finansēšanu metodiskajā pakļautībā esošajām novadu bibliotēkām.

2016. gadā LCZB kā metodiskais centrs novadu bibliotēkām:

- koordinē savlaicīgu informācijas nodošanu par aktualitātēm nozarē,
- sniedz metodisko atbalstu,
- informē par apmācību iespējām,
- piedāvā risinājumus bibliotekārā darba jautājumos,
- nodrošina ātru informācijas apriti starp bibliotēkām,
- sniedz konsultācijas un organizē seminārus par BIS ALISE,
- organizē profesionālās pilnveides seminārus un pieredzes apmaiņas braucienus,
- veido iespieddarbu aprakstus BIS ALISĒ,
- sagatavo bibliotēkas akreditācijai,
- apkopo informāciju par bibliotēku gada pārskatiem un statistikas datiem,
- sadarbojas ar novadu pašvaldībām un sniedz tām nepieciešamo informāciju,
- sagatavo ikgadējos pārskatus par sniegto metodisko atbalstu novada bibliotēkām, ko iesniedz novada pašvaldībām,
- katru gadu LCZB noslēdz abpusējo sadarbības līgumu par novadu bibliotēku konsultatīvo atbalstu,

- koordinē nacionālās aktivitātes (Bērnu un jauniešu žūrija, Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļa u.c.),
- piedāvā LCZB speciālistu konsultācijas,
- sadala no LNB attīstības centra saņemtos dāvinājumus u.c.

Sadarbība turpinās, īstenojot vienotu bibliotekārā darba struktūru metodiskajā un lietotāju apkalpošanas līmenī un lietotāju reģistrāciju lietotāju datubāzē. Vienotais reģiona e-kopkatalogs nodrošina iespieddarbu reģistrēšanu, lasītāju apkalpošanu un statistikas datu apkopošanu.

Reģiona galvenās bibliotēkas veiktie metodiskie pasākumi un konsultācijas, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi

Novadu bibliotekāriem tiek sniegta metodiskā palīdzība darba plānu, atskaišu un statistikas datu apkopošanā. Daudz konsultāciju joprojām tiek sniegtas par BIS ALISE jautājumiem –tiek sniegtas ap 15 konsultācijas mēnesī.

Novadu bibliotekāriem 2016. gadā:

- sniegtas 478 konsultācijas,
- LCZB organizējusi 11 profesionālās pilnveides seminārus un 1 konferenci
- izveidoti 267 izdevumu apraksti.

LCZB 2016. gadā novadu bibliotekāriem organizējusi 11 profesionālās pilnveides seminārus un 1 konferenci.

LCZB 2016. gadā organizējusi vismaz 7 profesionālās pilnveides seminārus un 2 informatīvi izglītojošus seminārus. Profesionālās pilnveides semināru (turpmāk: seminārs) plāns tiek sastādīts un nosūtīts novadu bibliotekāriem gada sākumā, lai varētu plānot bibliotekāro darbu (it sevišķi, bibliotēkās, kur strādā 1 darbinieks). Novadu pašvaldības atbalsta bibliotekāru dalību semināros, ja tiek saņemts pamatots iesniegums par tā apmeklēšanu. Vismaz 4 semināri gadā veltīti profesionālo kompetenču uzlabošanai, kurā bibliotekāri iepazīstas ar darba aktualitātēm, savukārt vismaz 2 semināri nodrošina papildus nepieciešamo iemaņu un prasmju apgūšanu.

Reizi gadā tiek plānots divu dienu pieredzes apmaiņas brauciens, kurā tiek apmeklēta kāda jaunā (rekonstruēta vai jaunuzcelta) bibliotēka un kāda pagasta/mazpilsētas bibliotēka. 2016. gadā apmeklēta Limbažu Galvenā bibliotēka, Ādažu novada bibliotēka un Salacgrīvas novada Tūjas bibliotēka. Pieredzes apmaiņā piedalījās 24 novadu bibliotekāri un 7 LCZB darbinieki. Bibliotekāri iepazīs ar Limbažu bibliotēkas struktūru un bibliotēkas rekonstrukcijas norisi, piedāvātajiem bibliotēkas

pakalpojumiem un interjera risinājumiem. Bibliotekāri izrādīja sajūsmu par rūpīgi pārdomāto telpu funkcionalitāti un dizainu, kurā lietotājiem ir ērti orientēties. Iepazinās ar Limbažu bibliotēkas darbinieku darba apstākļiem un ikdienas problēmām un to risināšanu.

Savukārt Ādažu novada bibliotēkā bibliotekāri iepazinās ar bibliotēkas darbinieku pieredzi krājuma pārvietošanā un interjera nozīmi lietotāju apkalpošanā. Salacgrīvas novada Tūjas bibliotēkas vadītāja iepazīstināja ar dažādiem mākslas un izklaides pasākumiem, ko organizē bibliotēka mazapdzīvotā, bet tūristu iecienītā vietā, kur vasarā vērojams apmeklētāju pieplūdums.

14. martā bibliotekāriem tika organizēts pieredzes apmaiņas brauciens uz Rīgas centrālās bibliotēkas (RCB) filiāli “Ziemeļblāzma”, kultūras pili “Ziemeļblāzma” un LU Dabaszinātņu akadēmisko centru Torņakalnā. Vakarā tika apmeklēta Latvijas Nacionālā teātra izrāde “Uguns un nakts”. RCB filiālē “Ziemeļblāzma” bibliotekāri iepazinās ar bibliotēkas novadpētniecības darbu un lasītāju kartēm. Novadpētniecības materiālu izkārtojums un pieejamība raisīja interesi un pārdomas, kā to uzlabot savā bibliotēkā. Pēc bibliotēkas apmeklējuma, tika nolemts turpināt aktīvāku darbu pie vienotās lasītāju kartes izveides LCZB un 37 novadu bibliotēkās. Šobrīd norit darbs pie lasītāju kartes izstrādes. Pēc bibliotēkas apmeklējuma bibliotekāri iepazinās ar kultūras pili “Ziemeļblāzma”, kur iepazinās ar ēkas un tās parka vēsturi, un tās organizētajiem pasākumiem. Bibliotekāri interesējās par bibliotēkas mēbeļu pasūtīšanu un to funkcionalitāti. Pēcpusdienā devāmies uz LU Dabaszinātņu akadēmisko centru Torņakalnā, kur iepazināmies ar tās bibliotēku. Bibliotekāri izrādīja interesi par moderno mācību vidi un bibliotēkas iekārtojumu studentu un mācībspēku vajadzībām. Modernās tehnoloģijas un bibliotēkas interjers atstāja modernas un attīstītas bibliotēkas iespaidu.

Profesionālo pieredzes semināru aprakstu skatīt tabulā “Profesionālās pilnveides semināri 2016. gadā”.

LCZB organizētie profesionālās pilnveides semināri 2016. gadā

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Dalībnieku skaits	Stundu skaits
1.	16.02.2016	LCZB	LCZB	Profesionālās pilnveides seminārs: tematisko pielikumu reģistrēšana BIS ALISE, LCZB semināri, akreditācijas apliecību pasniegšana	28	3
2.	07.03.2016	LCZB	LCZB	Informatīvi izglītojošs seminārs: “VID e-vidē un e-pakalpojumu klāsts” un “Kadastrs.lv – iespējas, ieguvumi, lietojot pakalpojumus e-vidē”	2	2
3.	14.03.2016	Rīga	LCZB	Pieredzes apmaiņas brauciens: Rīgas centrālās bibliotēkas filiāle “Ziemeļblāzma”, kultūras pils “Ziemeļblāzma” un LU Dabaszinātņu akadēmiskais centrs Torņakalnā	23	8
4.	16.03.2016	LCZB	LCZB	Informatīvi izglītojošs seminārs: Latviešu Folkloras krātuves digitālais arhīvs Garamantas.lv	9	2
5.	03.05.2016	LCZB	LCZB	Profesionālās pilnveides seminārs : dažādi dāvinājumi, SBA modulis BIS Alise, SIA Latvijas grāmata aktualitātes	27	3
6.	27.- 28.06.2016	Vidzemes reģions	LCZB	Pieredzes apmaiņas brauciens: Limbažu Galvenā bibliotēka, Ādažu novada bibliotēka, Salacgrīvas novada Tūjas bibliotēka	24	16
7.	04.10.2016	Rīga	LCZB	Profesionālo un vispārējo kompetenču pilnveides izbraukuma seminārs Rīgā: (kopā ar LCZB kolēģiem) – Rīgas Centrālās bibliotēkas filiāle “Daugava”, Latvijas Nacionālais mākslas muzejs, Koka ēku renovācijas centrs “Koka Rīga”.	2	6
8.	21.10.2016	LCZB	LCZB	Profesionālās pilnveides seminārs: BIS Alise kursi, modulis Cirkulācija	14	6
9.	28.10.2016	LCZB	LCZB	Profesionālās pilnveides seminārs: Reģiona galveno bibliotēku metodiķu rudens seminārs LNB 18.10.2016; Bibliotēku novadpētniecības konference Rīgas Centrālajā	25	4

				bibliotēkā; Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļa 2016; Kurzemes bibliotekāru vasaras nometne “Dzīvesziņa jaunajai paaudzei”, Valdemārpilī		
10.	10.11.2016	LCZB	LCZB	Profesionālās pilnveides seminārs: “Bibliotekārs un skolēns – mūsdienu izaicinājums un iespēja” (vieslektors Andris Kriekis)	5	4
11.	24.11.2016	Liepājas latviešu biedrības nams	LCZB	LCZB 239.gadskārtas konference “Moderna un mūsdienīga bibliotēka – priekšnoteikums attīstībai un konkurētspējai”	8	4
12.	20.12.2016	Liepāja, folkloras centrs Namīns	LCZB	Profesionālās pilnveides seminārs <ul style="list-style-type: none"> • atskats uz 2016. gadu novadu bibliotēkās, • 2017. gada darba aktualitātes Ziemassvētku atzīmēšanu latviskās tradīcijās kopā ar folkloras kopu Atštaukas	34	2

Izglītības iestāžu bibliotēku pārraudzība

Novados 3 vispārizglītošām skolām tiek sniegta metodiskā palīdzība krājuma automatizētai apstrādei un izmantošanai, kā arī nosūtīta informācija par valsts mēroga pasākumiem, LCZB rīkotiem semināriem un aktualitātēm.

Novados notiek sadarbība ar vispārizglītojošo skolu bibliotēkām par Kultūras kartes statistikas datu aizpildīšanu un lasīšanas veicināšanas aktivitātēm (Bērnu un jauniešu žūrija, Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļa).

Sadarbība ar citām iestādēm

LCZB speciālisti (t. sk. Bibliotēku dienesta vadītāja) sadarbojas ar Latvijas Nacionālas bibliotēkas Bibliotēku attīstības centru un Kompetenču attīstības centru, LR Kultūras ministriju, Latvijas reģionu galvenajām bibliotēkām, Liepājas Universitātes bibliotēku un citām Latvijas bibliotēkām (pēc nepieciešamības).

Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības

Novadu bibliotēkās nepieciešams regulāri celt profesionālo kvalifikāciju bibliotēku darbiniekiem, tāpēc LCZB organizē bezmaksas profesionālās pilnveides seminārus, pieredzes apmaiņas braucienus uz citām Latvijas bibliotēkām, kā arī aicina bibliotekārus apmeklēt seminārus, ko rīko LNB Bibliotēku attīstības centrs (par maksu) vai kāda cita publiskā bibliotēka. LCZB aicina novadu bibliotēku darbiniekus apmeklēt citu bibliotēku organizētos pasākumus, piem., novadpētniecības un literatūras konferenci u.c.

No 54 bibliotekārajiem darbiniekiem novadu 37 bibliotēkās tikai 11 ieguvuši bibliotekāro izglītību, t. i. 82 % nav nepieciešamā bibliotēkā izglītība. 1 darbinieks šobrīd mācās LNB Kompetenču attīstības centrā.

Lai arī Latvijā ir pieejamas izglītības iestādes un mācību programmas bibliotekāra profesijas apgūvē, bibliotēku darbiniekiem nav motivācija iegūt bibliotekāro izglītību. Iemesli – mācību augstā maksa un ceļa izdevumi, zemais atalgojums un motivācijas trūkums.

Pozitīvais – bibliotēku darbinieku pieredze bibliotēku darbā un iegūtās prasmes, darba stāžs bibliotēkā. LCZB kā reģiona galvenās bibliotēkas rīkotie semināri tiek regulāri apmeklēti un ir pieprasījums pēc dažādu semināru piedāvājuma.

Citāts no Grobiņas pagasta bibliotēkas lasītājas, izstādes apmeklētājas I. Kurzemnieces ieraksts bibliotēkas Ierosinājumu un atsauksmju grāmatā:

”Grāmata – tas ir labi. Grāmatas – tās ir kultūra, vēsture, tauta un valsts. Bibliotēka – tā ir laba jebkādā formā. Uz riteņiem, Gaismas pilī Daugavas krastā vai tā, kura glabājas Burtnieka ezera dziļēs vai manā mājā. Paldies.”